

== Velja po pošti: ==
 za celo leto naprej .. K 50—
 za en mesec .. K 4.50
 za Nemčijo celoletno .. 55—
 za ostalo inozemstvo .. 60—
V Ljubljani na dom
 za celo leto naprej .. K 48—
 za en mesec .. K 4—
 V spravi prejeman mesečno .. 3.50
Sobotna Izdaja:
 za celo leto .. K 10—
 za Nemčijo celoletno .. 12—
 za ostalo inozemstvo .. 15—

SLOVENE

== Inzerati: ==
 Enostolpna petlitrna (59 mm
 široka in 3 mm visoka ali nje
 prostor)
 za enkrat .. po 50 v
 za dva- in večkrat .. 45
 pri večjih naročilih primeren
 popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
== Poslano: ==
 Enostolpna petlitrna K 1—
 Izhaja vsak dan izvenmi ne-
 delje in praznike, ob 3. uri pop.
 Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisni se ne vračajo; ne frankirana pisma so na
 sprejeto. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 23.511,
 bosu.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Iz S. L. S.

Dne 14. t. m. se je vršila seja načel-
 stva S. L. S.

Po poročilu o gospodarskem položaju
 se je S. L. S. izjavila za popolno združitev
 slovenskega kmetijskega in drugega za-
 družništva. Ker sedanjí položaj katego-
 rično zahteva tudi popolno enotnost naših
 gospodarskih sil, poziva S. L. S. svoje so-
 mišljenike, da dosledno privedejo odsto-
 pivše zadrage nazaj v njih matico »Za-
 družno zvezo«.

Pri seji je stranka temeljito razmo-
 trivala sedanjí politični položaj in je na-
 pravila njemu primerne sklepe.

Stranka iskreno pozdravlja novousta-
 novljeno »Narodno veče« v Zagrebu in vidi
 v njem reprezentanco tistega dela našega
 naroda, ki biva v mejah monarhije.

Borza in mir.

Kot vse naše gospodarsko življenje,
 tako je vojna tudi borza povsem preobra-
 zila in sedanjí borzni trg je slonel popol-
 noma na drugačnih temeljih kot oni pred
 vojno. Odkar se je v Avstriji odprl borzno-
 privatni trg, je bilo opaziti, da so cene
 vrednostnim papirjem, izvemših državnim
 novim obligacijam, nenehno rasle.
 Pred vojno je cena borznim vrednotam le
 tedaj porasla, če se je dotični zavod ali
 podjetje lepo razvijalo in je bilo pričako-
 vati, da se bodo njega dividende zvišale.
 Sedaj med vojno pa so sploh delnice, ne
 glede če bodo izplačala kuponov višja ali
 ne, da, celo delnice takih podjetij, ki sploh
 že leta niso plačala nikakih dividend in
 imela celo mnogo škode na investiranem
 kapitalu, kakor n. pr. paroplovne družbe
 in druge, postajale vedno dražje in tik pred
 bolgarskim polomom so dosegle bajne vi-
 šine. Vzrok temu neprestanemu dvigavanju
 cen je iskati v glavnem v tem, da so borzni
 obiskovalci vočigled vedno večji množini
 papirnatega denarja in vedno padajoči
 vrednosti avstrijskega denarja skušali se
 iznebiti tega papirja in ga zameniti za del-
 nice, ki reprezentirajo vsaj neko realno
 vrednost, kot del dotičnega podjetja. Tako
 presojanje papirnatega denarja ni bilo ne-
 upravičeno, če pomislimo, da je tega pa-
 pirja sedaj nad 27 milijard v prometu, med-
 tem ko je le 300 milijonov zlata v avstro-
 grški banki in ko so državne finance že
 na robu propada. Potem je treba tudi vpo-
 števatí notranje stanje države, kjer večina
 narodov, stoječih na enakih ali še večjih
 kulturnih stopnjah kot vladajoča naroda
 Nemcev in Madjarov negira državo in za-
 hteva popolno suvereniteto zase. Razmere
 so torej povsem nejasne in kapital stoji
 pred nerešenim vprašanjem, če ne bode
 nastala na površini sedanje države kopica
 narodnih držav, ki bodo svoje denarne
 razmere po svoje uredile in ki bodo sku-
 šale kolikor mogoče malo ostati v sorod-
 stvu s sedanjimi denarnimi razmerami.

Vsled tega torej je vsak skrben kapi-
 talist skušal investirati svoje premoženje
 v delnice in tako so dražili papirje eden
 drugemu. Tako kombiniranje je postalo
 splošno pravilo in ovrгло vse prejšnje
 principe.

Prišla pa je kapitulacija Bolgarije.
 Upanje na mir je postalo jako veliko in
 nekateri že računajo z gotovostjo na konec
 teh strašnih grozot. Pričakovanje miru pa
 je tudi v prejšnjih dobah vedno povzročilo
 na borzi padanje cen. In tudi sedaj, če-
 ravno je borza računala do sedaj s čisto
 drugačnimi pravili, se je morala ista pod-
 vreči staremu principu. Nastala je na vseh
 borzah grozna deruta, ki se še sedaj ni
 popolnoma ustavila, če ravno so tudi vlad-
 ni krogi, kot n. pr. v Budimpešti, skušali
 pomirjevalno vplivati na borzni trg.

Ponudba centralnih vlasti Wilsonu,
 da naj bi se sklenilo vseobče premirje, se
 jako uvaža, na drugi strani pa se ne po-
 zablja, da stoji ententa v neprestanem na-
 predovanju in da v Parizu in Londonu se-
 daj po bolgarskem porazu in po uspehih
 na zadnjem bojišču že vidijo blizu kon-
 čno zmago.

Po razglašanju mirovne ponudbe je
 postalo tudi jasno, da nastane v monarhiji
 v najboljšem slučaju več narodnih držav.

ki bodo uredile svoje gospodarske raz-
 mere po svojih narodnih potrebah in že-
 ljah. Mogoče je torej, da bodo podjetja, ki
 so drugače imenitno situirana in zmožna
 vsake konkurence, iz narodnih ozirov boj-
 kotirana, nasprotno slaba, v narodnih ro-
 kah ležeča podpirana. V takih prilikah je
 težko presojati tržno vrednost papirjev in
 vsak se drži jako rezervirano.

V zaželeni deželi.

Fr. pl. Šuklje.

IV.

Kako bomo zmagali svoje upravne troške?

Že v uvodnem članku zahteval sem
 poleg moderne, točne uprave tudi »ce-
 nenost«. Ali pri upravi je kakor z blagom.
 Kar je dobrega blaga, vsaj običajno ni po
 ceni. Dobra uprava stane denar, vsaj na
 videz mora biti draga. In na ves glas za-
 kličem svojim rojakom: »Varujte se
 preslabo plačanega uradni-
 ka! Nič ni nevarnejšega in pogubnejšega
 za narod, nego stradajoče uradništvo. Ja-
 sno to vidimo dandanes, ko so nezno-
 snost draginja in totalni polom naše valute
 uradnika strmoglavili in priznane njegove
 družabne veljave dasi med bedni proleta-
 rijat. Ne varajmo se! Kako pač moremo
 zahtevati od uradnika, kateri je za svoje
 študije moral potrositi lep kapital ter je
 svoje s trudom in obilnimi žrtvami pridob-
 ljeno znanje udinjal državi proti primerni
 odškodnini, kako moramo tirjati od njega,
 da vrši svoje uradne dolžnosti strogo ne-
 pristransko in požrtvovalno tudi tedaj še,
 ko sam glad trpi in z njim vred njegova
 obitelj, ko bode kmalu sam razcapan okoli
 hodil ter si zastoj glavo belil, češ kako
 preskrbim dostojno obleko svoji ženi in
 dobre čevlje svojim otrocičem? Toliko ide-
 alizma ni več na svetu. Star latinski izrek
 se glasi: »Paupertas semper meritoria«, po
 domače: »Revščina je zmiraj vlačuga.« Te-
 daj je skoraj nadčloveško, ako bi strada-
 joči uradnik navzlic vsem skušnjavam ve-
 dno in z isto sveto nepristransostjo in ne-
 omahljivo točnostjo vršil poverjeni mu
 upravni posel!

Ali ni pa to očitno protislovje, da v
 eni sapi zahtevamo ceneno upravo in dobro
 plačanega uradnika? Skušal bom dokazati,
 da se oboje da strinjati, in kaj lepo bi
 bilo, ako bi baš v Jugoslaviji praktično
 obistnil se ta poskus. Seveda prva pod-
 stava je, da se ne ravnamo po zgledih se-
 danje avstrijske uprave, katera je že v
 zlati mirovni dobi z velikansko svojo
 uradniško armado v nered spravila svoje
 finance, ob enem pa vsled okornosti
 upravnega ustroja stalno zavirala in pre-
 prečila gospodarski razvoj svojega prebi-
 valstva.

Pri avstrijski upravi, izvemših sodno
 stroko vsaj večinoma, opazimo pred vsem
 silno potrato akademično izobraženih či-
 novniških sil, katere morajo naravno biti
 najdražje. Vzemimo n. pr. uradno gospodo
 pri politični upravi! Saj je morda istina,
 da so preobloženi z delom, — saj to trdijo
 vsi brez izjeme — in za svojo osebo ne-
 čem biti preindiskreten, da bi dalje segal
 s svojo analizo. Ali kako delo je to? Že
 več nego deset let povprašujem okoli pri
 gg. okr. komisarijih in vrstnikih njihovih,
 koliko odstotkov njihovega dela je v istini
 takega, da zahteva pravniško
 predizobrazbo. In pri svojih poiz-
 vedbah dosihmal še nisem naletel na od-
 govor, kateri bi presežal delež 10 %. Vse
 ostalo, torej veliko večino dotičnega posla
 pa opravi normalno nadarjen manipulaci-
 ski uradnik, da celo skromna oficijantka
 bolj nego neprimerno dražji uradnik-jurist,
 kateremu take baže delo naravnost pre-
 seda. Potem kaka neizmerna izguba časa
 z brezplodnim pisarenjem! Nikjer po ce-
 lem svetu se ne prelivajo taki potoki čr-
 nila, kakor v avstrijskih pisarnah. Posebna
 umetnost je, iz neznačnega slučajja, iz pra-
 ve ničle napraviti gromaden »akt«, zlasti s
 pomočjo toliko priljubljenih »slajfarijev«, z
 nepotrebnimi neskončnimi novimi poiz-
 vedbami itd., in v tej umetnosti so mnogi
 birokrati umav virtuozi. Bodoča Jugosla-
 vija mora v svoji upravi takoj s početka

korenito zatrete te stare razvade. Proč s
 to nesnago! Mnogo bode storjeno v tem
 pogledu, ako v svoji upravi dosledno vpo-
 rabljamo — stenografa in pisalni stroj!
 Konceptni uradnik, ne piši sam, temveč
 narekuj! Neverjetno, kako blagodejno
 vpliva moderna ta metoda na urnost in
 točnost cele uprave. Pri tem načinu urado-
 vanja se ne bode več pripetilo, da se urad-
 nik spravi na rešitev svojega akta, pre-
 dno ga je v istini preštudiral. Jasna mu
 mora biti odločitev, še predno začne nare-
 kovati stenografu ali strojepisniku. »Pred-
 akt« mora poznati, svoje misli mora imeti
 zbrane, izginejo iz koncepta tiste prepogo-
 ste korekture, istotako ne bode več vple-
 tatí onih vodenih dolgovernih fraz, za ka-
 terimi se čestokrat skriva neznanje pred-
 meta in nejasnost umevanja. Čas se bode
 prihranil in zlasti v uradih je čas — de-
 nar!

Pomisliti je pa še nekaj drugega. Dan-
 danes v Avstriji menda niti najvestnejši
 budjetni kritik niti približno ne more iz-
 računati, koliko stane celotna avstrijska
 uprava. Pač lahko poizve iz državnih ra-
 čunskih zaključkov, koliko znaša potreb-
 ščina za državne urade. Ali to niti z
 daleka ni vse! Oprava naših javnih poslov
 poverjena je v stari Avstriji poleg držav-
 nim organom še nebrojnim drugim uradni-
 kom in funkcionarjem, kateri vsi zajemajo
 iz javnih blagajn. Skupnih teh stroškov na-
 tateno ugotoviti vsled razpršenosti dotič-
 nih plačilnih mest je dandanes absolutno
 nemogoče. Ali baš, ker se poleg državnega
 upravnega organizma ter vsopredno ž
 njim še nahaja in pregiba tako komplici-
 rani aparat takozvane avtonomne uprave,
 izhaja odtod dokaj kompetenčnih sporov,
 nebroj nepotrebnih pisarij in poizvedb,
 kar bi vse se dalo prihraniti po nasveto-
 vani skupni in celotni upravi.

In še nekaj! Posebna nedostatnost
 opaza se v avstrijskem upravnem organiz-
 mu in ta izvira iz napačno razdeljene od-
 govornosti posameznih državnih funkcio-
 narjev. Krstili so to spako »ministerijalni
 sistem«. V vsakem uradu nosi vso odgo-
 vornost dotični predstojnik, celo za stva-
 ri, s katerimi nima ničesar opraviti, o ka-
 terih čestokrat nič ne razume. Dokaj je
 uradnih strok, katere so zgolj formalno
 prislone na kak urad, n. pr. davčni re-
 ferat na okrajno glavarstvo, finančna upra-
 va na deželno vladno. Razmerje je pravza-
 prav zgolj navidezno, ali vendar na zgo-
 raj in na zunaj odgovoren je tudi za vse te
 agende šef političnega urada. Kolikokrat
 obleži strokovno že povsem rešeni akt na
 pisalni mizi ali v miznici pristojnega »vi-
 šjega«, kateri mora podpis svoj metniti pod
 dotično rešitev! Škodljiv pa je ta sistem
 nezdrave pretirane centralizacije zlasti
 radi tega, ker se po njem kar v kalu za-
 tre čut odgovornosti v avstrijs-
 kem uradniku. Samostojnosti mu
 manjka; tudi v slučaju, ko njega zadene
 stvarna odgovornost, tuhta pristni biro-
 krat, kako bi se je iznebil in sila vesel je,
 ako se mu posreči, odvaliti to breme na
 »višjo instanco! Vsaj upati smemo, da ne
 bomo prenesli upravnih teh razvad in ne-
 rodnosti v pisarne bodoče samostojne Ju-
 goslavije. Potem bode naša uprava ne le
 primernejša in točnejša, temveč tudi ce-
 nejša nego današnja!

Načelo, po katerem se nam je ravnati,
 glasi se tukaj: Razmerno malo
 uradnikov a teh dobro plača-
 nih, zato pa vsak izmed njih v
 istini delavec ter obremenjen
 s svojim deležem odgovornosti
 nasproti javnosti!

Finančno breme pa, izvirajoče pa iz
 dostojne dotacije javnih uslužbencev, bi
 se po mojem mnenju dalo zmanjšati, ako
 uvedemo poseben plačilni način. Kje je
 zaukazano, da morajo vsi prejemki urad-
 niški biti izplačani docela v gotovem de-
 narju? Ne bi bilo morda bolj umesno, da
 se isti prejemki deloma uradniku odme-
 rijo v živilih in drugem porab-
 nem blagu? Saj itak mislim, da se bo-
 doča samostojna Jugoslavija ne bode mo-
 gla omejiti zgolj na davke in davščine v
 ožjem pomenu besede. Monopoli bodo
 v državnem gospodarstvu po svetovni voj-
 ski sploh igrali mnogo večjo vlogo, države

se bodo mnogo več morale utikati v pro-
 dukcijo, tem lažje se bo dalo en del izde-
 lanega blaga neposredno vporabiti za
 »uradniško oskrbo«. Koristili bi tem po-
 tom svoji lastni valuti, ugodili bi pa ob-
 enem tudi potrebam uradnikov in njihovi-
 vih rodbin. Dandanes, ko se na vseh kon-
 cih in krajih kažejo kvarne posledice skraj-
 ne kapitalistične ureditve in ž njo zvezane
 davčne sisteme, bode ta misel pač našla
 dokaj privržencev, in resnih zagovornikov.

Tako tedaj si predstavljam upravo
 slovenske skupine naše jugo-
 slovske samostojnosti. Namena
 ne segam dalje, ne grem preko
 Sotle in Kolpe! Naj si bratje Hrvatje in
 Srbi uredijo svojo upravo po svojih lastnih
 potrebah, željah in tradicijah, dobro bomo
 shajali, nemoteni eden od drugega. Celok-
 kupna državnost nas bode
 združila, to pa tem tesneje,
 čim bolj bode uprava naša pro-
 žeta vekovitih načel ljudske
 samoodločbe in svobode zlate!

Uprava Jugoslavije.

Dvorni svetnik Šuklje začel je pod na-
 slovom »V zaželeni deželi« glede uprave
 Jugoslavije priobčevati serijo člankov, ka-
 terih prvi trije leže pred mano. Hvalevred-
 no je, da se za to važno vprašanje zani-
 ma naša javnost in rad priznavam, da je
 gospod dvorni svetnik takorekoč pokličen
 povedati o njem svoje mnenje. Bogate
 upravne izkušnje ima. Pridobil si jih je kot
 načelnik zaloge šolskih knjig na Dunaju in
 kot deželni glavar kranjski. Vendar nje-
 govih nazorov ni mogoče pustiti brez od-
 govora in brez ugovora.

Saj bi morebiti bilo bolje počakati z
 odgovorom dotle, da gospod dvorni svet-
 nik svojo študijo konča. Stvar zaenkrat
 tudi ni Bog si ga vedi kako nujna, ker gre
 s početka le za prehodno upravo in se bo-
 de dokončni način uprave po zrelem uva-
 ževanju in po obsežnih posvetovanjih do-
 ločal, ko se sestane na podlagi splošnih,
 direktnih in tajnih volitev izvoljeno ljud-
 sko zastopstvo. A neka načela, katera av-
 tor člankov postavlja, silijo mi že danes
 pero v roke, ker ne bi rad, da bi si jih
 osvojilo širje naše občinstvo, katero o
 stvari morebiti samo ne razmišlja in ker
 bi molk utegnil marsikje sprejeti biti — z
 začudenjem.

Gospod dvorni svetnik nazivlje se sam
 pripadnika zgodovinske smeri. Ni čuda.
 Profesor zgodovine je bil in pozna jo tako
 temeljito, ko malokdo med nami. Morebiti
 se je zato preveč enostransko angaževal
 ter se ne more izmotati iz miljeja, kateri
 je ob povsem drugačnih razmerah in pred-
 postavah ustvarila — specialno avstrijska
 — zgodovina.

Meni je zgodovina — nepogrešljiva
 učiteljica. Nič več in nič manje. Zato zgo-
 dovinskega prava ne priznavam drugače,
 ko toliko, da narodom, ki so imeli kdaj
 slavno zgodovino, daje moralno oporo v
 borbi za življenjske pogoje sedanosti. V
 tem smislu bila je zgodovina Čehov, Hrvat-
 tov, Srbov, Poljakov velikanskega odgo-
 jevalnega pomena za te narode, da jim je
 vzbujala ponos ter jih bodrila k smotre-
 nemu delu, zato, da dosežejo zopet ono
 veljavo in moč, katero so v družbi narodov
 imeli nekaj. Zgodovinskega prava, pa naj
 so se tudi nanj sklicevali, ni jim bilo mo-
 goče uveljavljati, ker so vladali močnejši
 nad njimi. Zato si pa zgodovinsko pravo
 pišejo v naših dneh sami, s svojo iz slav-
 ne svoje zgodovine zajeto zavednostjo in
 iz nje izvirajočimi čini. Še celo nam
 ubogim Slovincem, katerih usoda
 je bilo stoletno hlapčevstvo in robstvo,
 piše zgodovina z jeklenim čr-
 talom zgodovinsko pravo. Pa
 ne zato, ker bi se mogli nanje sklicevati,
 češ, da nam je dedščina preteklosti, tem-
 več zato, ker smo o pravem času čuli njen
 klic in ga razumeli.

* Vprašanja, ki jih je sprožil gospod pl. Šu-
 klje, so tako važna, da je javne razprave o njih
 le želiti; zgoraj priobčujemo prvo repliko. — Ur.
 »Slov.«

Gospod dvorni svetnik se — naj mi te pripomnje ne zameri — ne more iznebiti ideologije, v kateri se gibljejo malo-dane vsi državniki in birokratje Avstrije. Ne glede uprave same. Njo zametava tudi on. Po vsej pravici. Saj ni bila drugega, ko sredstvo za poniževanje in podjarmljevanje narodov. Poleg nepraktičnosti in neprimerne draginje, kateri gospod dvorni svetnik naglašuje, perhorekovati je torej dvojno upravo po avstrijskem načinu že — in to pred vsem — iz gorenjega razloga. Avstrija dajala je narodom nekaj avtonomne uprave, da je s tem odvrčala njihov odpor proti politični upravi, pri kateri narodi sami niso imeli nikake besede. V Jugoslaviji tega slepila treba ne bode, kajti vsa politična uprava bode avtonomna, v rokah naroda samega, urejena iz naroda za narod.

Ako se v tem z gospodom dvornim svetnikom strinjam, ne morem pa pritrditi njegovim nazorom glede razdelitve upravnega ozemlja. Tu je dvorni svetnik Šuklje preveč Avstrijec. Pred očmi mu mrgole zgodovinske meje kronovin, o katerih so avstrijski državniki o primernih in neprimernih prilikah povdarjali, da so nedotakljive. Zlasti nasproti nam, kadar smo zahtevali zedinjeno Slovenijo. Bili bi se zadovoljili z njo v skromnejših mejah ko danes in brez suverenosti. Avstrijski državniki imeli so premalo pameti, da bi bili razumeli duha časa in premalo bistrovidnosti, da bi bili spoznali bližajočo se dogodke. Ta omejenost avstrijske državne modrosti je naša sreča, kajti del svobodne, sa mo svoje in neodvisne jugoslovanske države bode zedinjena Slovenija v takej popolnosti, v kakršni si je pred nekaj leti najsmelejši med nami še predstavljali ni upal. Deželne meje bodo padle. Med nami ne bode več Kranjcev, Štajercev, Korošcev, Goricanov, Tržičanov, Istranov. Vsi bode-mo samo Slovenci. Zato mora izginiti vse, kar bi nas utegnilo spominjati na bivšo delitev po deželah. Zato se tudi naša bodoča okrožja ne smejo po gospoda dvornega svetnika a tout prix ugnjevat v dosedanje deželne meje, temveč prilagodovati le praktičnim zahtevam in potrebam. Tako n. pr. našemu osrednjemu okrožju nikakor ne bode kazalo več prideljevati vipavske doline in senožeškega ter enega dela ilirskobistriškega okraja, ker lega ozemlja in njega prometne razmere glasno kličejo po združitvi z južnim okrožjem. Nasprotno pa vso savinjsko dolino vežejo življenjski pogoji in praktični ozir veliko bolj na osrednjo, kot na severno okrožje.

Iz teh pripomenj sledi, da se tudi jaz strinjam z mislijo upravnih okrožij. Po mojem ne bomo grešili, ako jih uredimo po priliki tako, kakor so urejene hrvatske županije. Koliko naj jih bode, ne upam si danes že izreči dokončne sodbe. Le toliko se mi zdi, da bi jih bilo troje premalo. To da to je stvar resnega proučevanja mož, ki imajo v upravnih stvareh znanja in izkušenj.

V začaranem avstrijskem risu giblje se gospod dvorni svetnik tudi tedaj, ko govori o upravnih okrožjih. On hoče poleg Slovenije imeti še Hrvatsko v ožjem smislu in Bosno-Hercegovino, združeno z Dalmacijo. To mu je potemtakem tudi vse! — Neglede na to poslednje, zdi se mi jako nevarno, hoteti napravljati upravna ozemlja brez soglasja naroda. Če že mi hočemo združeno Slovenijo, ali naj se Hrvatje zadovolje z nečem manjšim? Kakor mi do slovenskega, imajo oni pravico do upravnega ozemlja, katero naj obsega vse hrvatsko ozemlje. In to določiti, bodi prepuščeno njim samim po dogovoru s srbskim delom našega naroda. Gospod dvorni svetnik namerava celo Dalmacijo odcepiti od Hrvatske. Ne vem, kakšni občutki so navdajali brate Hrvatce, ko so to čitali. Saj je faktilna združitev Dalmacije s Hrvatsko, kateri ta dežela itak de jure pripada, ena najdoslednejših zahtev vsakega zavednega Hrvata!

Ker gospod dvorni svetnik vse, kar ne spada v skupne zadeve, prepušča zakonodajstvu posameznih državnih skupin, naravno je, da bi Hrvatje potemtakem imeli dvoje zakonodajalnih zborov. Kje najde dvorni svetnik Hrvata, ki bi temu pritrdil? Še dr. Pilarja ne.

Nemogši iz začaranega avstrijskega risa, prisvajajo gospod dvorni svetnik tudi istrske Hrvatce slovenski upravni skupini. Zdi se mu to čisto »naravno«. Meni — priznavam to odkrito — ne. Za tako uredbo ne govore ne legopisni in ne kakšni drugi razlogi, razen ako namerava na ta način Sloveniji zagotoviti nekaj obsežnejše morsko obrežje. To bi bil nek razlog, a le dozdevne veljave, ker bode plovstvo spadalo v skupne zadeve Jugoslavije in bode vsak njen državljani do vsega morskega obrežja imel enake pravice. A naj bi ta razlog bil tudi tehten: kedar govori etnografija svojo veljavno besedo, morajo se umakniti vsi drugi razlogi. Tedaj morate obmol-

kniti tudi ortografija in hidrografija. Ker torej po narodnosti spada del Istranov k Hrvatom, bode tudi ozemlje, na katerem stanujejo, moralo priti k hrvatski upravni skupini. Etnografsko načelo je, katero nas vodi k boljši bodočnosti, ne izpodkopavamo mu torej sami veljave!

Te misli so mi vstajale ob čitanju člankov dvornega svetnika pl. Šukljeta. V podrobnosti njegovih izvajanj se ne bom spuščal, priznavam pa, da je podal mnogo dobrih nasvetov. Eden teh je oni glede ustanovitve velikih občin. Hrvatska jih že ima nekaj desetletij. Obnesle so se prav

dobro. Po vzorce za nje nam torej ne bode treba daleč hoditi.

Se eno. Na demokratskih temeljih bode slonelo naše bodoče državno življenje. Demokratska načela morajo torej prevladati vso javno upravo. Njim mora biti zato prilagojena tudi nje uredba. Ne plašimo se potemtakem tudi misli na volitev javnih funkcionarjev za vse važnejše upravne službe!

V Cerkljah, dne 11. oktobra 1918.

Ivan Hribar.

—:—

V znamenju miru.

V Ameriki zadovoljni z nemškim odgovorom.

London, 14. oktobra. Reuter poroča iz Washingtona: Ko se je zvedelo za odgovor nemške vlade na Wilsonova vprašanja, so v uradnih krogih izjavili: Odgovor na prvi pogled pomeni popoln sprejem njegovih vprašanj.

Wilsonov odgovor dospe v sredo?

Berlin, 14. oktobra. Interfrakcionarni odbor nemškega državnega odbora je bil sklican na sredo, ker se pričakuje, da bo Wilsonov odgovor prispel že v sredo.

Pred premirjem.

Curich, 14. oktobra. »Tel. Korr.« poroča: Nemški odgovor na Wilsonovo vprašanje je tu utrdil gotovost, da stojimo neposredno pred premirjem in mirovnimi pogajanjmi. Za najvažnejšo točko smatrajo vprašanje spraznitve zasedenih ozemelj, vendar se zdi, da nudi nemški predlog praktične možnosti. Ker je Nemčija načelno pripravljena za spraznitev, ni nobene ovire za hiter potek pogajanj.

Bodoči Wilsonov korak.

Bern, 14. oktobra. (Tel. Comp.) Švicaški politični krogi sodijo, da je zdaj res že mir blizu. Vse kaže, da namerava Wilson, ko dobi zahtevano pojasnila, poslati nemški vladi obširen odgovor, ki se bo lahko smatral za izraz zveznih vlad in predstavljaj temelj za uvedbo mirovnih pogajanj. Na jasnem si še niso, kako se bo Wilson odločil o vprašanju Alzacije-Lorene. Medtem, ko se deloma sodi, da bo odnehal pritisku Francozov in vztrajal na zahtevi, naj se odpove Nemčija Alzaciji-Loreni, prevladuje le nazor, da se bo Wilson odločil za ljudsko glasovanje vsaj v Alzaciji.

Vprašanje o premirju.

Agenzia Stefani objavlja 14. oktobra neko izjavo z namenom, da javno mnenje ne bo v zmoti glede pomena in posledic nemškega odgovora na Wilsonovo noto. V svoji noti z dne 6. oktobra prosijo osrednje velesile predsednika Wilsona, naj uvede mirovna pogajanja s tem, da se sklene najprvo premirje. Ta prošnja je bila naslovljena na Wilsona in po njem na vse vojskujoče se ententine države. Predsednik Wilson je nato stavil tri vprašanja, in od odgovora je bilo odvisno tudi premirje. In tako prošnja za premirje sploh ni bila sporočena drugim državam, dokler ni bil podan odgovor na ta vprašanja. Tudi če bi se Nemčija izognila odgovoru, bi moral Wilson v soglasju z zaveznicami postaviti pogoje, pod katerimi bi se sklenilo premirje. In ti pogoji bi morali obsegati vse vojaške garancije, ki so neobhodno potrebne, da ne bi odmor v boju sovražniku samo koristil in bi mu omogočil osvoboditi svojo armado iz kritičnega položaja, v katerem se zdaj nahaja, in bi potem, ko bi spravi ves svoj vojni material na varno, zopet v bolj-ših razmerah pričel z bojem.

Reuter pa poroča iz Londona: Prvi korak, ki ga bo moral napraviti Wilson, je ta, da se posvetuje z zaveznicami o nemškem odgovoru. Samo ob sebi se razume, da ne more biti nobenega govora o tem, da bi se ustavile vojaške operacije. Vsako premirje je nemogoče, razen če bodo podana največja jamstva, da sovražnik premirja ne bo porabil samo za to, da bi pozneje zopet začel.

Mirovni kongres se bo vršil v Bruslju?

Curiski listi javljajo, da nameravajo zavezniški predlagati kot sedež mirovnih pogajanj prestolno mesto Bruselj.

Glasovi v časopisju v Nemčiji.

Vsi listi v Nemčiji naglašajo, da sta spričo nemškega odgovora Wilsonu alzaško-lorensko in poljsko vprašanje internacionalizirani. »Lokalanzeiger« pravi, da tega odgovora ne more čitati noben Nemec, ne da bi ga v dno duše pretreslo. Po štirih letih brezprimernih vojnih žrtev izraža Nemčija pripravljenost do odpovedi, katerih posledice bo dolgo let težko nosila. — »Vorwärts« pravi, da je to odgovor nemškega naroda, za čegar strnjeno maso ostaja vsaka posamezna osebnost daleč v ozadiju. Narod jamči za polno odkritosrčnost odgovora. — »Germania« naglašuje veliko žrtev Nemčije in izraža upanje, da najdemo sedaj dohod do miru pravčnosti, ki ga ves svet tako nujno želi. — Vsenemška glasila odgovor odklanjajo, —

»Tägliche Rundschau« govori o podjarmljenju Nemčije, »Deutsche Ztg.« imenuje odgovor sramoten dokument.

Norimberška socialnodemokratska »Fränkische Tagespost« je pisala te dni, ne da bi bila zaplenjena: »Vsi smo globoko potrjeni; vsi vemo, kaj se pravi, izgubiti Alzacijo-Loreno. Vemo pa tudi, da smo morali biti vsled vse predolge vojne na to izgubo pripravljeni. Ne mislimo pa, da bi se morali zato malone dvem milijonom mrtvih Nemcev pridružiti še zadnji mož, zadnja žena in zadnji otrok nemškega naroda. Dovolj je, če se krepi členi odseka od našega telesa, ne naša armada, ne naše ljudstvo ne bosta izvršila samoumora. Da se pa Viljemu II. po vseh govorih, ki jih je imel na armado in o njej, morda zdi nezgodno, da bi ostal na čelu države, ki bo temeljito drugačna, nego si je on slikal, to prav dobro razumemo. Da socialna demokracija nima nobenega interesa na tem, da bi se ohranilo hohenzollernstvo, je vedno z vso jasnostjo povedala. Tisti pa, ki imajo interes na tem, da dinastija Hohenzollern še dalje vlada v državi in na Pruskem, morejo tej družini njeno podedovano oblast ohraniti le tedaj, če postavijo na prestol koga, ki ni kakor cesar in prestolonaslednik ugotovil mnenji, ki so v nasprotju s tem, kar se bo zgodilo sedaj in — upamo — kasneje. Cesar, ki je zahteval, naj 42 milijonov Nemcev žrtvuje svoje življenje za to, da se ne odstopi niti kamen od tega, kar se je doseglo leta 1870/71., cesar naj to, kar zahteva od naroda, sedaj sam izvrši. Cesar je od svojih »podanikov« vedno zahteval največje patriotske žrtve. Sedaj, ko postanejo podaniki državljani, naj sam pokaže požrtvovalnost, naj sam odstopi in da tako sijajen zgled za umevanje časa in omogoči obenem nemški državi in nemškemu narodu ugodnejše pogoje za mir.«

Mirovno veselje v Italiji.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana, da se vrše v Italiji velike mirovne demonstracije. Časniška poročila o njih pa cenzura zaplenja. »Avanti« z dne 8. in 9. t. m. je ves pobeljen, samo oklic milanskega župana je ostal, ki se zahvaljuje prebivalstvu za resen nastop v prilog miru.

»Agenzia Stefani« razširja Orlandoovo izjavo, v kateri pravi: »Preprečiti moramo, da bi nam sovražnik s toliko krvjo odkupljene zmage ne izvil iz rok. Italijanski narod mora v dneh sreče ravno tako možato stati kakor je stal v dneh nesreče.« — Tudi bivši ministrski predsednik Boselli svari pred hinavščino osrednjih držav. Italija mora mir odkloniti in svoje zmagovito delo dokončati. S temi izjavami Orlando in Boselli se peča v uvodniku »Corriere della Sera« dne 13. t. m. in pravi: »Italijanski politiki imajo dolžnosti, katerim bodo v uri zmage ostali zvesti in trdno upamo, da bodo tudi naši veliki zavezniški spoštovali slovesno sklenjene obveznosti. Dostavljamo, da imamo pred očmi radikalne rešitve.«

Američani in Francozi.

Pariz, 13. oktobra. (K. u.) »Echo de Paris« piše o nemškem odgovoru: Z veseljem prebiramo glasove ameriškega časopisja, ki ne prikriva, da jim je bolj ugajala metoda, katere se je Wilson držal že pred kratkim, kakor ta, ki jo zdaj poskuša. Svarje ga pred nevarnostjo konverzacije, ki se lahko v gotovi meri zavleče. Zdi se, da odstavek nemškega odgovora, ki tiče sporazuma entente s smotri predsednika Wilsona, ne more povzročiti nobenih težav, ker je komisija za zunanje zadeve sklenila soglasno sledeči sklep: Komisija za zunanje zadeve se je pečala z odgovorom, katerega je podal državni tajnik Lansing v imenu predsednika Wilsona. Pritrdila je noti in se zanaša na to, da vlada v imenu Francije ne bo sprejela nobenega premirja, ki ne bi zagotovil zadoščenja in jamstev, do katerih ima zmagovita armada entente pravico. Ni mogoče istočasno odbravati Wilsonovega odgovora in zavreči pogoje, ki jih stavi.

Genj, 14. oktobra. (K. u.) »Agence Havas« objavlja ostro noto, v kateri izjava, da skuša Nemčija zavlačevati pogajanja, ker si je pridržala pogajanja o praktični izpeljavi Wilsonovih poslanic. Nemčija bi rada rešila svojo armado, kateri grozi nevarnost, da jo Fochove armade obkolijo. Če bi Nemčija rešila svoje armade pred

polomom, bi lahko zavlačevala pogajanja in zopet zasedla izpraznjena ozemlja in bi ne dala neodvisnosti zatiranim narodom. Nobena ententna vlada se ne bo ujeta v tej igri, kakor tudi Wilson ne. Volja Francije je, da se more pogajati s takim sovražnikom le potem, ko mu ne bo mogoče več povzročevati škode.

Francoski glasovi.

Genj, 14. (K. u.) Agence Havas razširja vrsto glasov francoskega časopisja o nemškem odgovoru. »Homme libre« piše, da prinaša nemško časopisje vsaki dan nove načrte za sporazum. Glede alzaško-lorenškega vprašanja pripominja, naj se Berlin ne udaja iluzijam o alzaško-lorenskem vprašanju. — »Matin« pravi, da je nota dokaz, da je Nemčija na koncu. Nota dokazuje, da ostane Nemčija zvitna ne ne-lojalna. List označuje noto kot dvoumno in zahteva, naj Foch sam odloči, če je premirje primerno. — »Newyork Herald« piše: Biti moramo zelo oprezn. Zadržanje Nemčije izhaja iz bojazljivosti in strahu.

Nemški odgovor v Londonu.

Berlin, 14. oktobra. »Berliner Tageblatt« poroča iz Londona: Odgovor nemške vlade na Wilsonovo noto so v Londonu v nedeljo zvečer burno pozdravljali. Po ulicah so peli narodno himno. Gledališča so predstave prekinila.

Izjava Reuterja.

Berlin, 14. oktobra. Reuter poroča: Angleška vlada je prejela nemški odgovor. Balfour in Bonar Law sta zapustila London, da se pogovorita z Lloydom Georgejem. Reuter pripominja, da v tem trenutku ne bi bilo na mestu, če bi kak odgovorni državnik podal izjavo o položaju. Prvi korak naj bo pridržan Wilsonu, ki se bo moral o nemški noti sporazumeti z zaveznicami. Največje težave tičijo v tem, da je Nemčija doslej kazala le zaničevanje za svoje dolžnosti, da pove resnico. Besedilo nemških not še ne pojasni, če se Wilsonovi pogoji sprejmejo brez pridržka ali če veljajo le za podlago pogajanja.

Angleško časopisje zahteva dodatne točke.

London, 14. oktobra. (K. u.) Reuter poroča: Nedeljski listi soglasno dvomijo o odkritosrčnosti nemškega koraka in izjavljajo, če Nemci mislijo, da je vse, kar bo sedaj prišlo, barantanje za mirovne pogoje, bodo grozovito razočarani. Listi izjavljajo, da imajo zavezniški še svoje lastne dodatne točke k 14 Wilsonovim točkam, ki zadevajo različne zločine, ki so jih zakrivila Nemci. Prav tako malo skrbe Wilsonove točke za kaznovanje glavnih zločincev, ki so povzročili toliko krutosti. Listi ne verjamejo, da bo Wilson priporočil ententi, da dovoli premirje brez gotovih jamstev. Predlagajo razne predpogoje za zagotovitev, da se ustavi sovražnost. Vsi listi sklepajo s tem, naj pogoje predpiše Foch, ki ne bo ogoljufal zavezniških armad za sad njihovih sijajnih zmag.

Mirovna večina v angleški spodnji zbornici.

Rotterdam, 14. oktobra. Parlamentarni dopisnik lista »Manchester Guardian« piše, da je v angleški spodnji zbornici tripetinska večina za takojšnje mirovne razgovore na podlagi Wilsonovih predlogov.

Luksemburg za svoje pravice.

Luksemburg, 14. oktobra. Parlament je soglasno sklenil resolucijo, v kateri prosi Wilsona, naj štiti pravice Luksemburga. Vlada se poziva, naj ukrene vse potrebno, da Nemci takoj zapuste deželo in da se izpuste vsi Luksemburžani, ki so jih Nemci vrgli v ječe.

Veselje na Holandskem.

V Rotterdamu, Haagu in Amsterdamu je vzbudilo poročilo o nemškem odgovoru Wilsonu veliko radost. Ljudje so se gnetli pred uredniškimi izložbami in glasno dajali duška radosti, da se je končno približal mir.

Kongres zatiranih narodov.

Genj, 14. oktobra. (Kor. ur.) Kongres od osrednjih držav zatiranih narodov, ki bi se moral vršiti 10. t. m., je preložen. »Bataille« poroča, da je preložitve zahtevala francoska vlada na željo ameriške vlade.

Španska zapleni nemške ladje.

Dunaj, 14. oktobra. Tel. Komp. poroča iz Madrida: Ministrski svet je sklenil zapleniti vse nemške ladje, ki se nahajajo v španskih pristaniščih.

Turčija in posebni mir.

Berlin, 14. oktobra. »Alldeutsche Post« poroča: Novi turški kabinet je vse-skozi sovražen Nemčiji in bo najbrže sklenil posebni mir z entento.

Nadaljne izpremembe v turški vladi.

Carigrajski dopisnik »Frankfurter Zeitung« poroča, da je pričakovati popolne preosnove v turški vladi. Novi zunanji minister Ahmed Riza je ostro protestiral proti zvezi z osrednjima velesilama in se zavzel za preganjanje Armencev. Ahmed Riza je velik prijatelj Francije. Nova smer se kaže tudi v pritegnitvi Armencev in Grkov v vlado.

Kapitulacija Turčije.

Dunaj, 14. oktobra. Po semkaj dešlih vesteh je Turčija kapitulirala in sklenila na svojo roko v Atenah premirje z ententom. Dardanele in Carigrad imajo baje že zavezniški zasedeni.

Turčija sprazni Kavkaz.

Basel, 14. oktobra. Iz Kijeva se poroča: Turčija je sklenila Kavkaz izprazniti.

Stavka na Češkem.

Razglasitev Češko-slovaške republike.

Čehi so včeraj izvedli štiriindvajseturno stavko z namenom, da protestirajo proti izvozu premoaga in živil iz čeških dežel. Časopisi poročajo, da se je stavka izvedla popolnoma mirno, brez vsakega motenja miru, v vseh deželah, kjer se govori češki.

Nagib stavke je bil, kakor pravijo, gospodarski. Češka trpi veliko pomanjkanje, zlasti nekateri okraj. In nikakor ne morejo biti Čehi zadovoljni s tem, da bi se to, kar sami pridelajo in kar doma krvavo potrebujejo, izvažalo drugam. Stavka je bila formalno zamišljena kot protest proti izvozu lastnih pridelkov.

Odločilni pa so bili politični, ne gospodarski nagibi. Čehi so napravili 14. oktobra generalno skušnjo svojih moči, so dejansko pokazali, kako daleč sega njihov politični vpliv in so preizkusili disciplino svojega ljudstva. Da je imela stavka popolnoma političen značaj, dokazuje dejstvo, da se je med njo oklicala republika na Češkem. To dejanje se nima značaja ljudskega plebiscita in samo po sebi se ne ugotavlja novega stanja v čeških deželah, a je pomembno znamenje časa in je predtudi za bodočnost.

Ravno okoliščina, da se je stavka izvršila popolnoma mirno, »po načrtu« bi rekli naši strategji, je glavni uspeh pretekle nedelje. V težkih krizah, ki nas še čakajo, bo vse odvisno od disciplinarnosti ali nedisciplinarnosti širokih mas. Čehi so pokazali, da so kos novemu času, da so zreli. Izkazali so svojo moč in svojo disciplino, kakršne bodo v doglednem času potrebovali vsi narodi. Čehi so s 14. oktobrom lahko zadovoljni.

RAZGLASITEV ČEŠKO-SLOVAŠKE REPUBLIKE.

Praga, 14. Danes so razglasili češko republiko. Dan je bil miren. Razglasitve niso izvedli slovesno, marveč so nabili le oklice po cestah. Le na enem samem shodu so prebrali razglas, ki v eni sami točki omenja češko-slovaško republiko. Oklic končava: Gorje tistim, ki bi se drznili zadrževati ustalo ljudstvo na zmagovitem pohodu v bodočnost.

Splošna stavka Čehov.

Dunaj, 14. Češkim poslancem poročajo iz Prage, da se je današnji generalni štrajk v češkem delu Češke izpeljal gladko in brez vsakega motenja. Izdali so geslo, naj se ohrani popoln mir in da se naj tudi v bodoče gleda na to, da se ne nastopa s silo proti Nemcem in judom. Češki zaupniki morajo precej posredovati, če bi se kaj pripetilo. Generalni štrajk so napovedali kot demonstracijo z namenom, da podpira zahteve, ki tičejo izvoza živil, kar

Slovenci, Hrvati in Srbi o mirovnem vprašanju.

Corriere della Sera prinaša po Agenciji Stefani v svoji številki z dne 8. oktobra v izločeni izjavi Slovencev, Hrvatov in Srbov o samoodločbi narodov in mirovnem vprašanju, kot je je podal v parlamentu v začetku jesenskega zasedanja dr. Anton Korošec.

naj se zabrani, da se dežela sama preživi in da se more primerno preživeti tudi prebivalstva v nemških delih Češke.

Manifestacije v Pragi.

Praga, 14. oktobra. O današnjih dogodkih se poroča: Zgodaj zjutraj so pozdravili Pražane lepaki namestnika, ki so med drugim povedali: »Neprestano se širijo govorice o nameravani spremembi državne oblike in o izvedenih preobratih na polju avstrijske državne tvorbe, ki merijo na to, da zavajajo prebivalstvo k nastopom in manifestacijam. Omenjene govorice niso resnične. Uvedeni mednarodni razgovori bodo zagotovili izid mirnega razvoja. Do takrat ostanejo državne naprave nespremenjene v veljavi. Proti vsakemu poizkusu silovite spremembe se mora voditi boj tudi s silo. Sredstva za to so razpoložljiva.

Najnujnejše se zato svari proti udeležbi pri nedopustnih nastopih in izgredivih ter se prosijo vsi pametni sloji, naj vplivajo na to, da izostanejo dogodki, ki bi privedli le do osebne nesreče in gospodarskih škod, ne da dosežejo smoter, za katerim stremijo.

Ob 9. dopoldne so bile v raznih predmestjih Prage seje občinskih zastopov, da so protestirali proti izvozu živil in premoaga iz Češke.

Iz sej so poslali odposlaništva k seji praškega mestnega zastopstva, ki se je pričela ob pol 11. dopoldne. Pred mestnimi hišami v Pragi so se zbrale velike množice. Shodi so zborovali pod milim nebom. V Kraljevih Vinohradih je govoril poslanec Strimny, v drugih predmestjih posl. Klofač; shodi so zborovali tudi v Smichowu, Liebnu in v Žizkovu.

Na shodih so se živahno pritoževali radi prehrane in proti oblastem. Po seji mestnega zastopstva so nameravali privediti na Příkopih pred mestno hišo shod, kjer naj bi bili govorili poslanci Klofač, Němec in Soukup. Oblasti so zabranile nameravani shod.

Okoli 9. ure dopoldne so zasedli vojski s strojnimi, s trenom in z vojnimi kuhinjami ceste, ki vodijo iz predmestja v Prago ter so jih zaprli. Prehod so dovolili le proti izkaznicam. Ob 11. uri je bil cel trg Sv. Vavla poln radovednežev, vsled česar so ga morali s trobentanjem izprazniti. Vse ceste so vojaško zaprli. Orožniki so ob 10. izpraznili Příkopy, ki jih je pred 9. uro zasedlo več tisoč ljudi. Dogodki so se mirno razvijali, zato so med 6. in 7. uro zvečer opustili zaporne odredbe. Mladino, ki je v poznih večernih urah demonstrirala na Vavlavovem trgu, je razkropila policija.

Poljska nastaja.

Lublin, 14. oktobra. Uradno se poroča: Avstrijsko-ogrsko monarhija je pripravljena, da razpusti vojaško upravo na Poljskem in da izroči upravo poljski vladi, kakor hitro ji bo hotela sprejeti. Avstrijsko-ogrsko monarhija bo storila vse, da olajša poljski vladi obnovo državne organizacije in ji bo na zahtevo dala sredstva in naprave, ki jih Poljska še nima. Nasprotno pa avstrijsko-ogrsko monarhija pričakuje, da ji bo dežela iz svojih preostankov na živilih in surovinah proti primerni odškodnini pomagala. Dosedanja vojaška rekvizicija bi se ustavila in državno gospodarenje izročilo poljskim organizacijam, ki naj se osnujejo.

Poljsko kolo na posvetovanjih v Varšavi. Varšavski regentski svet je Poljsko kolo brzojavno povabil na važna posvetovanja v Varšavi. Predsedstvo Poljskega kola s predsednikom dr. Tertilom na čelu je 13. t. m. odpotovalo v Krakov, kjer se

jim pridružijo tudi zastopniki socialno demokratskega in narodno demokratskega kluba ter potem skupno nadaljujejo polovanje v Varšavo.

Poljski episkopat

je poslal regentskemu svetu v Varšavi vdanostno brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje, da je v zgodovinskem trenutku oznanil, po čemer ves narod hrepeni in nepremagljivo stremi. Krog regentskega sveta se bo zbral celokupni narod.

Nemški predlogi Poljski.

Iz Berlina poročajo 13. t. m., da se je berlinski zastopnik poljskega državnega oddelka, grof Ronikier, posvetoval z dr. Solfom in nato odpotoval v Varšavo z dalekosežnimi predlogi. Solf je rekel, da bo Poljska prvovrstna država.

Štrajk za odpravo okupacije

je napovedala za danes socialno demokratska stranka v Varšavi.

ogrsko-hrvatski sabor. »H. Riječ« pravi, da je tudi ta vest popolnoma neresnična.

Voditelj srbske radikalne stranke J. Tomić izjavlja, da se ni pogajal z grofom Karolyijem, dočim drugi voditelj imenovane stranke dr. Hadžija pravi, da se je pogovarjal z grofom Karolyijem in se pritoževal, ker Mažari tako tlačijo Srbe na Ogrskem; nimajo nobenega časopisa, ne smejo prirejati shodov in drugo; so popolnoma brez vsakih pravic.

»Hrvatska Riječ« nadalje dementira

vse vesti o banski krizi in da je vlada podala demisijo. Res je pa, da dela v Budimpešti zid frankovec dr. Sachs na to, da bi se uvedel na Hrvatskem komisariat in da bi postal ban dr. Unkelhäuser ali pa baron Rauch.

Notranja politika.

Dunaj, 14. okt. 1918.

V klubu so tukaj sledeči jugoslovanski poslanci: dr. Korošec, Josip Fon (delegat), dalje vitez Pogačnik, Dolibek, Cingrija in msgr. Perić. Dr. Korošec bo govoril danes v vojnem odseku delegacij. Govoril bo med drugim tudi o našem stališču glede demobilizacije, o talmih v Bosni in Hercegovini ter Dalmaciji in na Hrvatskem. Danes popoldne zborujejo sledeči odseki delegacij: vojni odsek, zunanji odsek in bosenski odsek. Dr. Korošec je član vseh treh odsekov. V vojnem odseku je zastopan poleg dr. Korošca tudi delegat Fon.

Tu se trdovratno širijo vesti, da je Hussarek odstopil in da je njegova demisija sprejeta. Njegov naslednik bo skoraj gotovo grof Silva-Tarouca, katerega imenujejo v parlamentu zadnjega grofa v ministrskem predsedstvu stare Avstrije.

Vladimir Beck se še vedno pogaja s strankami. Za jutri je povabil k sebi dr. Korošca, ki pojde k niemu med 10. uro dopoldne in 1. uro popoldne. Istotako je povabil Lammasch k sebi dr. Korošca na razgovor.

Danes zjutraj je krožila v parlamentu vest, da je Burian že padel. Vest so prvi prinesli ogrski listi. Krog poldne je bila ta vest uradno dementirana.

Tudi vojni minister Stöger-Steiner pade. V parlamentu imenujejo kot njegovega naslednika dr. Bardoliffa, sekcijskega čela v vojnem ministrstvu, ki je načeloval svojočasno vojaški pisarni pokojnega Ferdinanda.

Ugibanja o Hussarekovem nasledniku.

Z Dunaja poročajo, da je z izjavljenjem načrta za narodno koalicijsko vlado zaenkrat opravił svojo nalogo tudi grof Silva-Tarouca. Hussarek svoje demisije še ni podal. V ospredju stoji sedaj kandidatura bivšega ministrskega predsednika M. V. barona pl. Becka.

Vojni odsek avstrijske delegacije

se je zbral 14. t. m. popoldne na sejo. Navzoči so bili tudi vojni minister baron pl. Stöger-Steiner, ministrski predsednik baron pl. Hussarek, načelnik mornariškega oddelka podadmiral pl. Holub in skupni finančni minister dr. baron pl. Spitzmüller.

Češki delegat dr. Körner je izjavil, da se je po njegovem pravem prepričanju z mirovno ponudbo in noto nemške vlade ustvaril pravni položaj, temeljem katerega češko-slovaški narod kot priznana državna samostojna individualnost in češko-slovaška država še obstojata. Zato se udeležuje razprav odseka z zavarovanjem, zgolj taktično, ne da bi priznal nadaljni obstoj ustavnih zakonov iz l. 1867. Govornik je podal nato razne pobude: izda naj se amnestija za vse v zadnjih letih obsojene vojaške osebe, ki so bile obsojene temeljem cesarske naredbe z dne 25. julija l. 1914; nadomestni kadri čeških polkov naj se pravočasno premestijo domov, odpuste naj se vse tiste osebe, ki so že več let v vojni službi itd. Nato je govornik polemiziral proti ekspoziciji vojnega ministra in rekel, da nam vojne niso vsilili sovražniki, marveč smo jo povzročili iz sovraštva proti slovanskim narodom v monarhiji in izven nje. Govornik je ugovarjal, da se imenuje češko-slovaške legionarje prisegolomce in naglasil, da je čas, da se tudi nasproti tem osebam, ako pridejo v oblast našim četam, milostno postopa.

Delegat dr. Schlegel je rekel, da so se po splošnem mnenju na neodgovoren način zapravljale človeške moči. Stavil je več predlogov in se izjavil proti uporabi ženskih pomožnih moči v armadi.

Vojni minister Stöger-Steiner pravi, da je kot divizionar poveljeval precej znatnemu odstotnemu postavku čeških čet, ki so se naravnost odlično bile. Temeljem svojih izkušenj na bojišču mora še enkrat odločno zavrniti težke obdolžitve, da so se borile češke čete le pod pritiskom železne discipline. Kar tiče Körnerjeve opazke, da priznava generaliteti le to, da ne ume zmaganje, opozarja enostavno na dejstvo, da stoje naše čete povsod globoko v sovražnikovih deželah. Glede ugodnosti aktivnih častnikov, posebno na železnica, se je vojna uprava sama opetovano zavzela za to, da bi jih bili deležni tudi neaktivni častniki. — Glede usode vojnih ujetnikov v Italiji opozarja minister na ugodno poročila delegacije, ki se je pravkar vrnila iz Berna. Dosegli smo, da se je zamenjava razširila na razne vrste bolezni, tako tudi na malarijo in živčno oshojbo. Kar tiče vojnih ujetnikov na Ruskem, se bo vrnilo še 70 do 80 tisoč mož. Vse druge je odrezala

takoimenovana vzhodna fronta, čez katero naše komisije ne morejo prodrati. Skušali smo pa, dobiti stike v blagor naših ujetnikov. — Glede izpraznitve šol je govornik naglašal, da se je vedno trudil, da bi se šole oprostile ter se je to v veliki meri tudi zgodilo. V celnem obsegu se pa to žal ne da izvesti. — Vojno blago, ki postane ob demobilizaciji prosto, se bo naznanilo odseku za vojni material, ki bo obvestil obe vladi. Le-ti se bosta pogodili o razdelitvi. Potem preide blago v last vlad in vojna uprava ne bo imela z nadaljnjo razdelitvijo nobenega opravka.

Delegat generalni polkovnik baron pl. Dankl izjavlja nasproti izvajanjem dr. Körnerja, da velja izdajstvo nad tovariši v zgodovini od davna kot sramoten zločin. Narodnost se mora gojiti tudi v armadi, toda v zadnjem času se je to godilo v večji meri, nego moreta prenesti okvir in enotnost armade. Slavi žensko vodstvo vrhovnega poveljstva in se sklicuje pri tem na nevtralno sodbo. Končno izraža upanje, da se bo našel okvir, v katerem se bodo združili vsi narodi monarhije v kulturi in svobodi.

Nato so razpravo prekinili: prihodnja seja jutri po glavni seji.

Ogrska vlada odstopila.

Sinočni budimpeštanski listi poročajo, da so člani ogrskega kabineta na včerajšnjem posvetu podpisali svoje demisije. Kot homo regius se bo pogajal s strankami in njihovimi voditelji bivši predsednik poslanske zbornice poslanec pl. Navay, ki je bil včeraj pri vladarju v avdijenci.

Kandlerska kriza.

Pismo princa Maksa princu Hohenlohu.

Dunaj, 14. oktobra. Po znanem govoru princa Maksa dne 14. decembra 1917 je pisal princ Maks Badenski princu Aleksandru Hohenlohu pismo, ki se bavi med drugim z mirovnim vprašanjem, z mirovno resolucijo nemških večinskih strank z dne 19. julija 1917 in s češkim vprašanjem. To pismo, ki je bilo v inozemstvu objavljeno dva dneva po novi nemški mirovni ponudbi, pravi med drugim:

Listi leveci mi ne dajo miru s svojo hvalo, dasiravno sem zadosti jasno stigmatiziral načela demokracije in vse formule političnih teorikov ter zlasti tudi formule parlamentarizma. Za mene je bila srčna potreba prijeti sovražnika za vrat ter se norčevati iz njegove poze kot sodnika in iz vprašanja odgovornosti za vojsko, enako tudi mi je bila potreba norčevati se iz demokracizma.

Koncem pisma pravi princ Maks Badenski še to-le:

»Jasno je, da želim kar najobsežnejše politično izražanje naših vojaških uspehov. Tudi jaz sem sovražnik obsodbe vredne mirovne resolucije državnega zbora, ki je sad bojazni, ter želim, da dobimo čim dalekosežnejše odklonine v katerikoli obliki, da si prihranimo obubožanje po vojski. Moje stališče se, kakor mislim, ne krije s tvojim. Jaz nisem za to, da naj bi povedali o Belgiji še več, kakor se je že povedalo. Sovražniki vedo zadosti. Opraviči imamo z udarjenim in poraženim sovražnikom, z Anglijo. Belgija je naš edini kompenzacijski načrt. Drugače bi bilo, če bi že imeli preventivne pogoje za novi mir. Temu pa ni tako, ker sta Lloyd George in Clemenceau razdrla vse mostove.

Berlin, 14. oktobra. Pismo princa Maksa Badenskega, ki je zagrešilo novo kandersko krizo, je bilo pisano princu Aleksandru Hohenlohu, sinu bivšega nemškega državnega kancelarja kneza Kledvika Hohenloha, ki stanuje že več let v nekem švicarskem hotelu in je zelo ugleden pacifist.

Princ Maks Badenski je izjavil voditeljem strank glede na v pismih izraženi nazor, da je od takrat prekinil na drugo stran. Spisal je tudi svoj čas spomenico proti poostreni podmorski vojski, kar ga zadosno razbremenjuje. Sicer je pa izjavil princ, da takoj odstopi, če ne uživa več zaupanja socialnih demokratov.

Socialni demokrati Scheidemannove smeri so pripravili, da ne izvajajo iz pisma posledic in verjamejo, da je princ prekinil na drugo stran. Opozarjajo pa na okolnost, da je državni kancelar v svojem nastopnem govoru v državnem zboru zatrjeval, češ da je vedno zavzemal nazore, ki jih izraža zdaj in da mu ni potrebno prekiniti na drugo stran. Načelstvo socialne demokratske stranke s Scheidemannom na čelu se zbere jutri, da zavzame v zadevi stališče, nakar se pokaže, kakšne posledice bo izjal kancelar iz sklepov socialne demokratske frakcije.

Ostale stranke skušajo kancelarja držati, toda držati bi ga ne mogle več v trenutku, ko izjavita nova državna tajnika Scheidemann in Bauer, da ne moreta delati s kancelarjem.

Zanimivo je, da je ukradel pismo princu Hohenlohu, ki je hrom, njegov sluga, ko se je pustil princ prenesti na vrh. Sodilo, da je bil sluga v službi entente.

Neresnične vesti.

Zagreb, 15. oktobra.

Včerajšnja »Hrvatska Riječ« poroča, ni bilo med hrvatskimi poslanci in grofom Karolyijem nobenih razgovorov in pogajanj, ker Mažari niso mednarodni faktor in ne morejo Jugoslovanom prav nič pomagati. Neresnična je tudi vest, da bi dobili Mažari pot na morje.

Nadalje trdijo Mažari, da so 3 Hrvati poslali v Budimpešto poziv, naj se skliče

Berlin, 14. oktobra. Princ Maks je v pismu princu Hohenlohu tudi zapisal, da mu je »Frankfurter Zeitung« v največji meri nesimpatična.

Nova kancierska kriza v Nemčiji.

Berlin, 14. oktobra. Nova kancierska kriza se bo odločila šele v torek, ko bo socialno demokratična stranka sklepala o položaju. Socialno demokratična državna tajnika Scheidemann in Gröber sta izjavila, da bosta zavzela tako stališče, za katero se odloči frakcija. Seja frakcije bo torej odločila usodo princa Maksa, ki noče proti vetu socialne demokracije ostati v uradu.

O kancierjevi krizi odloči

seja socialnodemokratične frakcije, ki je sklicana za torek. Kancier je izjavil, da proti volji socialnih demokratov ne ostane na svojem mestu.

Na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. Uradno:

Zadnji oddelki naših umikajočih se albanskih čet so bili boje s tolpami.

V prostoru severno od Niša trajajo dalje umikalni boji, katerih se udeležuje tudi civilno prebivalstvo.

Posebno močan sovražni pritisk se čuti v dolini Morave.

Zavezniki ujeli pri Skoplju 65.000

Bolgarov.

Bern, 14. okt. V zmislu vojaške konvencije je Bolgarijo, sklenjene dne 28. sept., je položilo 65.000 Bolgarov, ki so se nahajali zahodno od Skoplja, orožje in se predalo zaveznikom.

Francozi zasedli Sofijo.

Berlin, 14. oktobra. »Lokalanzeiger« poroča: Francoske čete so zasedle Sofijo.

Grki zasedli vzhodno Makedonijo.

Berlin, 14. oktobra. Listi poročajo: Grške čete so zasedle vzhodno Makedonijo.

Radoslavov pobegnil.

Berlin, 14. oktobra. »Morgenpost« poroča: Bivši bolgarski ministrski predsednik Radoslavov je pobegnil iz Sofije, preoblečen v nemškega častnika.

Promet na Balkan zaprt.

Dunaj, 14. oktobra. Povelje vrhovnega armadnega poveljstva odreja, da je zasebni promet na Balkan zaprt. Dovoljen je samo do Srbije.

Venizelos v Londonu.

Dunaj, 14. oktobra. Tel. Komp. poroča: Grški ministrski predsednik Venizelos je 13. oktobra došel v London.

Hudi boji na Flanderskem.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. Uradno:

Vojna skupina cesarjeviča Rupreta.

Odbili smo sovražnikove napade proti kanalski fronti na obeh straneh Douaija. Sovražnika, ki je začasno vdrl v Aubigny du Bac, smo vrgli s protisunkom zopet iz njega.

Močnejši angleški napadi so severno-vzhodno od Cambraija omagali med Bouchainom in Haspresom. Južno od Solesnesa smo izčistili še iz zadnjih bojev ostalo angleško gnezdo.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Severno od Oise smo odbili ponovljene napade Francozov pri Aisonvilli in južno od nje.

Severno od Laona in ob Aisni stojimo v naših novih postojankah. Uspešni boji zadnjih dni na Cheminu des Dames in v postojankah ob Suippesu, v katerih je sovražnik pretrpel po skoraj dnevno ponovljenem brezuspešnem navalu težke izgube, so ravno tako tam, kakor na bojiščih v Champagni, omogočili gladko izpeljavo premikanj.

Vojna skupina generala pl. Gallwitzja.

Na obeh straneh Moze nobenih večjih bojev. Z uspešnimi napadalnimi podjetji smo zopet vzeli manjše, po sklepu bojev 12. oktobra še po sovražniku zasedene dele postojank.

pl. Ludendorff.

Berlin, 14. oktobra. Danes jutraj so na Flanderskem pričeli streljati s topovi, nakar so se razvili novi boji.

Berlin, 14. oktobra, zvečer: Sovražnik je napadel na Flanderskem na široki fronti med Dixmuidom in Lyso. Suneč smo ujeli. Napadi Francozov in Američanov so onemogli ob Oisi in ob Aisi ter zahodno od Moze.

Pl. Ludendorff.

Napad entente pri Courtrayu.

London, 14. oktobra. (Kor. ur.) Reuter poroča: Angleži, Francozi in Belgijci so pričeli velik napad v smeri proti Courtrayu, ki se z uspehom razvija.

Mesto Courtray (Kortryk) leži v Belgiji, ob reki Lys, vzhodno od Menina, severovzhodno od Lille.

4 milijone ameriških vojakov.

Washington, 14. oktobra. Načelnik ameriškega generalnega štaba je izjavil, da je sedaj v Evropi 1.900.000 ameriških vojakov. V Ameriki sta pa pripravljena še nadaljnja dva milijona vojakov.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. Uradno:

Tu in tam boji artiljerije in patrulj.

Priprave za laško ofenzivo.

Dunaj, 14. oktobra. »N. Fr. Presse« poroča po švicarskih listih, da pripravlja Italija novo veliko ofenzivo.

Politične novice.

+ Krajevni odbor S. L. S. se je izvolil dne 13. t. m. za občino Dane v ribniški dolini. Na sestanku je poročal o strankinih in gospodarskih zadevah deželni poslanec g. Škulj.

+ Sprejem pri cesarju. 14. t. m. je cesar sprejel holandsko komisijo, ki se je mudila na italijanski fronti, posl. barona Pantza, kranjskega deželnega glavarja dr. Šusteršiča in polkovnika generalštabnega zbora Huberta, ki se je vrnil iz ruskega ujetništva.

+ Odločitev v notranjepolitični krizi včeraj še ni padla. A kakor poročajo z Dunaja, se to zgodi tekom današnjega ali jutrišnjega dne. Hussarek na vsak način pojde.

+ Burianova demisijska. Dunaj, 14. oktobra. Korespondenčni urad dementira demisijsko zunanega ministra Buriana. »Arbeiterzeitung« pripominja k temu: Danes dopoldne je tiskovna policija sporočila listom, da se smejo priobčiti poročila o odstopu Buriana šele, ko bo to uradno potrjeno.

+ Kar smo mi že zdavnaj rekli. Graška »Tagespost« piše v uvodniku 15. okt.: Politika osrednjih velesil ni bila le pred vojno, ampak tudi tekom vojne kar najbolj nerodna. Bethmann je spoznal, kje je rana Nemčije, pa ni našel moči, da bi bil nastopil proti vsenemškim podmorskim vihranjem in izjavil, da pojde pot do poostrene podmorske vojne samo preko njegovega trupla. Če mora Nemčija danes kapitulirati, potem pač ni narod tisti, ki je vojno izgubil. Nemški narod je z nadčloveško močjo nosil, kar je mogel, in izvršil tako čuda vztrajnosti in hrabrosti, da bo končno tudi sovražnik spoznal njegovo nepremagljivost. Toda njegova politika stoji sedaj pred sodnjim stolom, kajti ta politika je bila slaba že desetletja in je dobila smrtni sunek že tistega 4. avgusta, ko je Anglija napovedala vojno.

+ Jugoslovanski brzojavni dopisni urad. »Hrvatska Država« poroča, da so ustanovili v Ženevi Jugoslovani neodvisen jugoslovanski brzojavni dopisni urad »Jugoslava agence«, katerega ravnatelj je dr. Silvij Giunio.

leč od sebe vsako misel na zmago. Tisti, ki so neprestano govorili porogljivo in odklonilno o miru, prekašajo eden drugega v gorečnosti cviljenja. Tisti, ki jim je bilo prej v državi vse v najlepšem redu in ki niso mogli dovolj samozvestno govoriti o moči in nepremagljivosti naše pozicije na svetu, se zdaj emeriž, kakor da leži država že liki miška mrtva v grobu in ne preostaja drugega, kakor lomiti roke in peti žalostinke.

V »Neuösterreichische Blätter« objavlja znani Moravec članek, s katerim poziva Großösterreicherje vseh kronovin in narodnosti, naj se združijo v socialno cesarstvo v obliki narodne federalizacije.

+ Valuta raste. Iz Stockholma poročajo: Avstrijska krona je 12. t. m. poskočila za 5 K, in notira sedaj 35, nemška marka je poskočila za 4 marke in notira 55.

+ Poljski legijonarji v Krakovu. Krakov, 14. oktobra. V soboto zvečer so dospeli legijonarji, ki so bili vsled abolicije procesa v Marmaroški Sihoti izpuščeni, v Krakov. Bili so z navdušenjem sprejeti. Na mah je bilo vse mesto v zastavah. Pričakovala jih je nepregledna množica. Obšipali so jih s cvetjem in jih slavili z nagovori kot narodne mučenike. Ljudstvo je izpreglo legijonarjem konje pri vozovih ter jih odpeljalo v mesto.

+ Mažari so se spomnili — Slovakov. Ob dvanajsti uri, ko se tudi našim bratom na ogrskem Slovaškem bliža dan svobode, so napeli Mažari druge strune z ozirom na Slovake. Grof Mihael Karolyi je govoril s predsednikom slovaške narodne stranke Matušem Dulo iz Turčanskega Sv. Martina ter je posredoval pri dr. Wekerleju, da bi bil dr. Vavro Šrobar izpuščen iz ječe. Po praških slavnostih Narodnega gledališča je prišla oblast zdravniku dr. Šrobarja iz Ružomberka ter ga internirala v Čegledu. Tožen je bil, da je dne 1. maja v Liptovskem Sv. Mikuloši proklamiral češko-slovaško vzajemnost v smislu samoodločbe narodov. Tega mu Mažari niso odpustili ter so začeli s persekucijo, ki je zadela tudi češko časopisje, namenjeno na Ogrsko, in pa Čehe, ki so se vozili tja. Ali preden so se Mažari nadejali, so šli svetovni dogodki preko njih glav in njih prevzetnosti. Tako se bodo maščevali nad njimi krivice, ki so jih prizadevali skozi desetletja slovaškemu narodu.

+ Grof Karoly prosil za pomiloščenje dr. Adlerja. Budimpešta, 14. Iz avdijence grofa Karolyja je znano, da je med drugim prosil cesarja za pomiloščenje dr. Friderika Adlerja, ki je ustrelil grofa Stürgkha.

+ »Deutsche Zeitung« ustavljena. Glasilo Vsenemcev »Deutsche Zeitung« v Berlinu je bilo za tri dni ustavljeno zaradi brezmejne kritike na mirovni politiki nemške vlade.

+ Vsenemške demonstracije na Nemškem. »Vorwärts« poroča o vsenemških demonstracijah pred »Zeilem Hindenburgom« v Berlinu. Nadaljne demonstracije se nameravajo; eni naj bi služili kot prizorišče celo cerkev sv. Trojice v Charlottenburgu. List meni, da nameravajo Vsenemci strmoglaviti sedanjo vlado in uvesti diktaturo za nadaljevanje vojne. O tem priča tudi okolnost, da vsenemški listi posebno povdarjajo udeležbo častnikov na demonstraciji pred Hindenburgovim spomenikom. Spričo vsega tega pozivlja »Vorwärts« ljudstvo, naj bo pripravljeno in odločeno, da brani novo svobodo. Doležljive da je bil list nasproti vsenemcem skrajno popustljiv, a če se bo agitacija nadaljevala, utegne biti tega miru in potrpljenja naenkrat konec.

+ Zrcalo za Vsenemce. Dne 22. apr. t. l. je napisala »Voss. Ztg.«: Na zapadu dozorevajo reči popolnoma. Neprijatelj (t. j. Francoz) kaže v svoji obupnosti velikost naših uspehov. Zdaj je toliko kakor gotovo, da se ne bo več mogel ustaviti pri umikanju. — Dalje pravi članek, da Francozi ne morejo misliti, da bodo šli iz te vojske brez zgb. (Briey in Longwy.) Potem pa jih sprejme Nemčija v evropski blok, ki ga bo osnovala zoper Anglijo. Na vzhodu bodo baltiške države kot naselbine spojene z Nemčijo, državne meje v smeri k Poljski pa bodo »razumno zaokrožene«. Ukrajina bo zvezana z Nemčijo s carinsko vezjo in Belgija bo spravljena v stalno odvisnost od Nemčije, tako da bo blok centralnih držav segal od Vzhodnega morja do Adrije od Severnega morja do Črnega morja. — Dne 6. septembra 1915 je napisal isti list: Pri nas ne smemo slišati nobenih nasvetov za mir. Najprej se mora odločiti na bojnem polju, potem šele more priti mir, ki bo novim zmagam primeren. — Dobro je, da se v današnjih dneh spominjamo te nemške močovitosti in domišljavosti.

+ Izpremembe v nemškem generalnem štabu. Iz Berlina poročajo 14. t. m.: V velikem generalnem štabu so se izvršile važne izpremembe. Generalu Ludendorffu dodeljena polkovnika Bartendorffer in Nikolai, ki sta bila njegova politična svetovalca in pripadnika vsenemški stranki, so odstranili iz generalnega štaba in

ju poslala k armadi na bojišču. To bi bilo lahko storili že mnogo prej!

+ Španska pošta stavka. Vsi poštni nastavitelji na španskem so stopili v stavko.

+ Obsedno stanje na Portugalskem. Agence Havas poroča: Na Portugalskem so proglasili obsedno stanje. Predsednik je v svoji lastnosti kot šef armade in mornarice prevzel neposredno poveljstvo nad četami. Na Portugalskem je popolnoma mirno.

Dnevne novice.

— Umrl je dne 14. oktobra ob 4. uri popoldne v bolnišnici usmiljenih bratov v Lincu g. inženir Janko Levičnik, sin predsednika deželne sodnije v p. g. Alberta pl. Levičnika.

— Narodni svet v Ljubljani ima svoje pisarniške prostore v Franciškanski ulici št. 2. Prosimo cenjene darovatelje, da vsakokrat, ko pošljejo kak prispevek za Narodni svet, istočasno sporočijo, v katerih listih naj se to objavi.

— Narodni davek. Gospod Lojze Kovarčič iz St. Petra na Krasu je daroval Narodnemu svetu kot narodni davek znesek 150 kron. Presrečna hvala! Posnemajte!

— Časopisju skrijšo vsebino! Dunaj, 14. oktobra. (Kor. ur.) Trgovinsko ministrstvo je razglasilo odredbo, ki določa, da bodo glavne izdaje dnevnikov smele izhajati v času od 18. do 31. oktobra tri dni na teden le največ na štirih straneh, v ostalih delavnikih pa ne v večjem obsegu, kakor so izhajali v istih dneh od 23. do 28. septembra. Postranske izdaje morajo svojo vsebino omejiti na dve strani. Nedeljske izdaje morajo omejiti svojo vsebino na 25 odstotkov nedeljske izdaje s 25. septembra. Samostojni ponedeljski časopisi smejo izhajati v obsegu največ šestih strani, drugi tedniki v obsegu osmih strani. Povišanje naklade ali povečanje oblike (formata) niso dopustna.

— Ustavljene vlaki. Na progi Dunaj - Trst, južna železnica, izostanejo do preklica naslednji vlaki: 1. Brzovlak št. 1, ki odhaja iz Ljubljane proti Trstu ob 6. uri 33 minut zvečer. 2. Brzovlak št. 2, ki odhaja iz Ljubljane proti Dunaju ob 11. uri 10 minut dopoldne. 3. Osební vlak št. 35/b, ki odhaja proti Trstu ob 3. uri 18 minut popoldne. 4. Osební vlak št. 32, ki odhaja proti Dunaju ob 2. uri 45 minut popoldne.

— Poostrene omejitve na avstrijskih železnicah. Dunaj, 14. oktobra. (Kor. ur.) Vsled prometnih razmer na avstrijskih železnicah se bo promet iznova omejil. Omejitve, ki jih nameravajo izpeljati 16., 17. in 18. oktobra, bodo izvzemši živil obsegale vse tovore. Omejitve v osebnem prometu, ki so jih deloma že uvedli, bodo 20. oktobra poostriili in ostanejo veljavne štiri tedne.

— Stavka v Zagrebu. Delavci mestno aprovizacije so prišli stavkati. Zahtevajo zvišanje plač.

— Pаметen sklep. Zagrebški občinski svet je sklenil, da se smejo v zagrebških kinih predvajati le filmi, ki imajo hrvatsko nadpise.

— Usnja za 11/2 milijona kron so zaplenili v Zagrebu, ko so ga hoteli spraviti razni špekulanti s krivimi prevoznimi listi iz Hrvatske.

— Trdke, ki imajo ruske njetnike Velikoruske, Poljake, donske kozake, Georgijce ali Kavkazce, naj v svojem interesu blagovolijo to nemudoma naznaniti trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

— Prodaja govejega mesa prepovedana. Dunaj, 14. oktobra. »Mittagszeitung« je zvedela, da bo od 1. novembra napre prepovedano prodajati goveje meso. Drugo meso se bo smelo prodajati.

— Uvedba poštnonakaznične službe v medsebojnem prometu z zasedenim ozemljem Italije. Od 15. avgusta 1918 naprej je dovoljeno razpošiljanje poštinih nakaznic v medsebojnem prometu z italijanskim zasedenim ozemljem pod enakimi pogoji kakor v medsebojnem prometu z zasedenim ozemljem Poljske, Srbije, Črnogore in Albanije. Najvišji znesek poštne nakaznice je 1000 K; nedopustno je zahtevati brzojavne nakazilo, dostavitev po brzem celu ali izplačilno potrdilo. Poštne nakaznice morajo biti spisane v nemškem ali italijanskem jeziku in na poštnonakazničnih obrazcih, ki so določeni za notranji promet, in se morajo glasiti v obeh smereh na kronsko veljavo. Poštno-nakaznična pristojbina znaša od 1. septembra naprej do 50 K 25 vin. za vsakih nadaljnjih 50 K 5 vin. C. in kr. etapni poštni uradi v zasedenem laškem ozemlju, ki poslujejo za poštno-nakaznični promet, se objavijo od slučaja do slučaja.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je danes ponoči g. Danilo Boris Majaron, sin odvetnika g. dr. D. Majarona. Bil je star šele 21 let, vojak na dopustu in slušatelj prava. Pogreb bo jutri v sredo popoldne ob 4. uri iz hiše Valvazorjev trg št. 6.

lj Komite dam, ki nabira prispevke za Slovensko narodno gledališče v Ljubljani, se prosi, da do sedaj nabrani denar odda ali pošlje na blagajničarko tega odbora, to je g. Remec, soprog ing. Remeca, Nova ulica 5, in na gđc. ravnateljico Vesner.

lj Slovenska Matica. Seja leposlovne odseka Slovenske Matice se bo vršila v ponedeljek, dne 14. t. m., ob 6. uri popoldne v društvenih prostorih.

Primorske novice.

p Umrl je 11. oktobra g. Fran Peter-nelj, učitelj-voditelj v Šebreljah, v starosti 39 let.

p C. kr. deželni šolski svet za Goriško Gradiščansko je podaljšal rok za vpisovanje v državne ljudske šole v mestu Gorici do 20. oktobra t. l.

p Kamnje. Po dolgi 14 tednov trajajoči mučni boleznij je tukajšnji č. g. župnik Anton Plešničar dne 11. t. m., ob petih popoldne mirno v Gospodu zaspal.

Štajerske novice.

š Celjsko pevsko društvo je prišlo v neprijetno zadrego zaradi glasovirja. A kaj je pevsko društvo brez njega? Brez življenja — mrtvo telo! Zato se obrača na jugoslovanske rodoljube z nujno prošnjo, naj mu blagohotno ponudijo dober glasovir v nakup ali na posodo — oboje seveda po krščanskih zahtevah zmernosti in obzirnosti, da more sicer društvo še naprej zadovoljiti umetniškim težnjam. Te požrtvovalne ponudbe naj se izvolijo do 20. oktobra sporočiti predsedstvu društva: Celje, Hermanova ulica šte. 10.

Razne novice.

r O židih v Čehih. Znano je, da imajo židje dober nos. In to ne samo v kupčijskih, temveč tudi v političnih rečeh. Žid že dolgo časa duha, kakšna sapa bo. Duha, kalkulira in dela. Večkrat se nam dozdeva židovsko početje čudno, ali žid je že nekaj zavohal v bližnji bodočnosti. Da se pa pri tem včasih vstaje, ni nič čudnega. In tako židje tudi v današnjih dneh nekaj vohajo in delajo. Na praškem namestništvu je bilo vloženih do 5000 židovskih prošenj, v katerih prosijo, naj se dosedanjih njih priimek spremeni v češki priimek. Gospod Silberstern hoče biti gospod Střibny, gospod Klein hoče biti imenovan Maly, gospod Goldmann hoče biti gospod Zlatnik, Lederer — Koženy, Ascher — Pepelař, Stein — Kamensky, Popper — Pop, Pikeles — Pika, Jeiteles — Jetel, Kohn — Hon, Leippen — Lupen, dr. Fleischmann hoče biti dr. Reznik, rabin Kindermann — rabin Detina itd., itd. Ta židovski voh je izboren politični barometer. Češki barometer gre torej navzgor. Židje gredo še naprej. Ne prosijo torej samo za češke priimke, temveč prijavljajo tudi svoj vstop v češke politične organizacije in sicer v najbolj radikalne ter obetajo razne vsote v

»narodne namene«. V nekem mestu je bilo naročeno židom, ki so hoteli vstopiti v narodne organizacije, naj odgovore, preden bo rešena njih prošnja za češki priimek, na naslednja vprašanja: 1. Ali ste brezposojno in ob vsaki priliki za samostojno, svojo pravo češko državo? — 2. Ali ste imeli, ali imate že svoje otroke samo v čeških šolah? — 3. Ali se v vaši družini govori samo češki? — 4. Ali podpirate — in kako — češko slovo, vedo in umetnost? — 5. Ali ste dali svojim otrokom češka in slovanska imena? — Lehko si je misliti, da ne bo niti en žid na ta vprašanja pozitivno odgovoril. Ali po tem, kako so se židje, in sicer ne samo posamezniki, ampak sploh vsi židje skozi vsa leta svetovne vojske obnašali do češkega naroda, ni niti misliti, da bi se prištevali k Čehom. Leta in leta so imeli priložnost za to, zdaj je prepozno.

Gospodarske novice.

g Devizni trg. Na nevtralnih trgih upajo z veliko gotovostjo, da zakraljuje v bližnji bodočnosti toli zaželeni mir med narodi. Vsled tega rastejo cene devizam vojujočih se držav. V Curihu so bili dne 7. oktobra sledeči tečaji:

	7. okt.	5. okt.	pari-tečaj (normalni mir-tečaj)
Newyork	4.90	4.68	5.20
London	22.80	22.35	25.26
Paris	87.50	85.75	100.—
Italija	75.—	74.—	100.—
Dunaj	42.—	40.—	95.—
Berlin	72.—	69.—	123.—

Tudi na Dunaju so se nevtralne devize nekoliko znižale. Amsterdam notira 530.50 (mirovni normalni tečaj: 198.—), Curih 252.— (95.—), Stockholm 364.50 (132.—), Berlin je postal tudi nekoliko cenejši: 173.15 (117.—).

g Blagovni promet z Rumunijo. Začasno ustavljeni takozvani »Merkur«-promet s civilnim blagom v Rumunijo se je v omejeni meri zopet otvoril. Predpisane transportne prijave je vlagati pri avstrijski pisarni za blagovni promet (Österreichisches Warenverkehrsbureau, Wien, I., Stubenring 8.)

Prosveta.

pr Iz gledališke pisarne. Slavnemu občinstvu se naznanja, da ostane Slovensko narodno gledališče vsled nenadoma nastalih zaprek danes, v torek, zaprto. Za danes določena premijera srbskega dramatika Branislava Nušića komedija »Svet« se predvaja jutri, v sredo. Predstava se vrši izven abonementa. V četrtek se ponovi Alojzij Jirasekova gledališka igra »Later-na« za abonement »C«.

pr Branislav Nušić. Bolje kot pri nas, poznajo Srba Branislava Nušića Hrvati, kjer sta ga »Humoristična knjižnica« in »Matica Hrvatska« tako popularizirali, da ga imajo Hrvati skoro za svojega. Najboljša njegova dela so bila na zagrebškem kazalištu stalno na repertoarju. Najbolj znane izmed njegovih dram so: »Knez iz Semberije«, pretresljiva narodna igra, potem »Naša djeca«, »Protekcija« in »Svet«, ki je eno njegovih najzrelejših dramskih del. V

sredo, dne 16. t. m., bo igran tudi na našem odru.

pr »Matica Hrvatska«. Katoliška knjižgarna je prevzela poverništvo »Matice Hrvatske« za Ljubljano. Lahko se še naroči nazaj knjige za leto 1917., toda najkasneje do 1. novembra. Ravno tako bi bilo zelo umestno, da bi se prijavili morebitni interesi tudi za leto 1918., in to kakor hitro mogoče. Naročnina znaša s poštnino vred 8 K, ustanovnina enako naši Matici slovenski 200 K. Nadalje opozarja knjižgarna, da ima na razpolago stalno zalogo hrvatskih knjig.

Aprovizacija.

a Krompir za IV. okraj. Stranke IV. okr. prejmejo krompir v sredo, dne 16. t. mes., v četrtek, dne 17. t. m., in v petek, dne 18. t. mes., pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je ta-le red: V sredo, dne 16. t. m., popoldne od pol 2 do pol 3 št. 1 do 90, od pol 3 do pol 4 št. 91 do 180, od pol 4 do pol 5 št. 181 do 270, od pol 5 do pol 6 št. 271 do 360. V četrtek, dne 17. t. m., popoldne od 8. do 9. št. 361 do 450, od 9. do 10. št. 451 do 540, od 10. do 11. št. 541 do 630, popoldne od pol 2 do pol 3 št. 631 do 720, od pol 3 do pol 4 št. 721 do 810, od pol 4 do pol 5 št. 811 do 900, od pol 5 do pol 6 št. 901 do 990. V petek, dne 18. t. m., popoldne od 8. do 9. št. 991 do 1080, od 9. do 10. št. 1081 do 1170, od 10. do 11. št. 1171 do 1260, popoldne od pol 2 do pol 3 št. 1261 do 1350, od pol 3 do pol 4 št. 1351 do 1440, od pol 4 do pol 5 št. 1441 do 1530, od pol 5 do pol 6 št. 1531 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kilogram stane 54 vin.

a C. kr. državnim vpokojencem (tudi njih vdovam in sirotam) se bode oddajal v ponedeljek, torek in sredo, dne 21., 22. in 23. t. mes., popoldne od pol 2. do pol 5. ure ješprenček (Rollgerste). Na vrsto prihajajo v ponedeljek stranke od A—J, v torek one od K—P in v sredo ostale. Na vsako osebo pride 1 kg. Kilogram stane 1 K 90 vin. Stranke

imajo vreče in posodo seboj prinesiti in si drobiti same preskrbeti. Vpokojeanci orožništva in vpokojene delavke tobačne tovarne ne pripadajo k ti akciji.

a Kavina mešanica se prodaja le do sobote 19. t. m. Na vsako numerirano izkaznico se dobi po 1 zavitek kavine mešanice, ki stane 1 K. Kje se dobi kavina mešanica na posamezne številke, je bilo objavljeno v listih. Trgovci morajo takoj po končani prodaji predložiti vse izkaznice za kavo v mestni posvečovalnici ter sporočiti, koliko imajo še v zalogi kavine mešanice.

a Inozemsko meso. Mesina aprovizacija bo oddajala inozemsko meso v četrtek, dne 17. oktobra od pol 7. do pol 9. ure zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

a Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v sredo, dne 15. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je ta-le red: popoldne od 8. do pol 9. ure št. 1 do 200, od pol 9. do 9. ure št. 201 do 400, od 9. do pol 10. ure št. 401 do 600, od pol 10. do 10. ure št. 601 do 800, od 10. do pol 11. ure št. 801 do 1000, od pol 11. do 11. ure št. 1001 do 1200, popoldne od 2. do pol 3. ure št. 1201 do 1400, od pol 3. do 3. ure št. 1401 do 1600, od 3. do pol 4. ure št. 1601 do 1800, od pol 4. do 4. ure št. 1801 do 2000, od 4. do pol 5. ure št. 2001 do 2200, od pol 5. do 5. ure št. 2201 do 2400, od 5. do pol 6. ure št. 2401 do konca. Kilogram stane 2 K 80 vin.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

V. R. 86. Nismo mogli porabiti.

Zgubil se je preteklo sredo lovski pes brakar, srednje velikosti, svetlo-rujave barve. Kdor ga je našel, naj ga pripelje ali sporoči svoj naslov lastniku g. Adolfu Galle, Zgornja Šiška št. 1.

Zgubil se je včeraj zvečer po Sv. Petri cesti rujava denarnica z večjo vsoto denarja in drugimi rečmi. Pošten najditelj je naprošen, naj jo odda natakarcu kavarne »Leon«.

Razglas.

V smislu deželnega zakona z dne 17. junija 1870. leta, št. 21 dež. zak. o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov, se naroča vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemlju mestne občine ljubljanske, da jim je do 15. novembra letos svoje sadne in olupneplotove in hišne stene na vrtovih, na poljih in na travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličink) in sežgati, ali kakor si bode pokončati nabrana gosenična gnezda in jajca. Prav tako je gosenice, ako se spomladi pokažejo na drevju, grmovju in rastlinah kakor tudi zapredke končati kakor hitro mogoče, a najdalje do 15. novembra. Kadar se drevje, ki so ga napadle gosenice, poseka ali kadar se veje, ki so jih napadle gosenice, odsekajo, tedaj se tako drevje oziroma take veje ne smejo pu-

stiti v tem stanju ležati, ampak morajo se gosenice obrati od njih ali pa drevje in veje precej sežgati. Dalje morajo gori imenovane osebe hrošče, dokler letajo, od svojega sadnega in olupnega drevja, lepote grmovja in drevoredov, potem od drevja ob gozdnih robih v istih slučajih, kjer je treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti ob ranih urah otrešiti in pokončavati ali obračati kmetijstvu na korist. Na polju se morajo črvi (ogrci, podjedji) pri oranju ali kopanju zemlje precej za plugom, motiko ali lopato pobirati in takoj pokončati. Če se bode kdo obotavljati gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu naloži na korist občinske blagajne globa od 2 do 20 K, in če bi se to ponovilo, do 40 K; kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dni.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 2. oktobra 1918.

Kupi se hiša

s par njivami najraje kje na Gorenjskem ali Koroškem. Ponudbe na biš. št. 62, Tržič, Gorenjsko. 3785

Kupim hišo ali vilo v Ljubljani

Ponudbe vposlati pod št. „350“ na upravništvo : - : SLOVENCA. : - :

KUPIM TRAVNIKE ALI POLJE ALI VEČJE POSESTVO

Ponudbe vposlati pod šifro »DANICA« na upravništvo »SLOVENCA«. — 3873

Proda se večja množina raznega BLAGA

Kje, pove uprava lista pod št. 3869, ako znamka za odgovor!

Zglasilnica
za ženske pomožne moči soške armade ne uraduje več v Narodnem domu, temveč
v šoli na Vrtači
Erjavčeva c. šte. 19,
II. nadstropje.
Potrebujejo se posebno dobre pisarniške moči kuharice, perice in razne delavke.

KUPIM HIŠO ALI VILU V Ljubljani

Ponudbe vposlati pod št. „350“ na upravništvo : - : SLOVENCA. : - :

KUPIM TRAVNIKE ALI POLJE ALI VEČJE POSESTVO

Ponudbe vposlati pod šifro »DANICA« na upravništvo »SLOVENCA«. — 3873

Proda se večja množina raznega BLAGA

Kje, pove uprava lista pod št. 3869, ako znamka za odgovor!

KUPIM HIŠO ALI VILU V Ljubljani

Ponudbe vposlati pod št. „350“ na upravništvo : - : SLOVENCA. : - :

KUPIM TRAVNIKE ALI POLJE ALI VEČJE POSESTVO

Ponudbe vposlati pod šifro »DANICA« na upravništvo »SLOVENCA«. — 3873

Proda se večja množina raznega BLAGA

Kje, pove uprava lista pod št. 3869, ako znamka za odgovor!

Dva delavca in več deklet

SE SPREJME za delo v kartonažni tovarni I. BONAČ sin, LJUBLJANA.

Izboren nadomestek za kavo

zelo sladak, uporabljen brez cikorije, v zavojih po 5 in 10 kg pošilja po povzetju 1 kg za 10 K; pri 100 kg po 9 K za 1 kg; nad 100 kg po 8 K za 1 kg. Zavojnina se računa najceneje. GUSTAV SUSICKY, ČESKI BROD, Češko.

NA PRODAJ 4 hrastovi sodi

okoli 80 hektolitrov, 12 sodov od 500 do 800 litrov in 15 sodov od 56 do 150 litrov. Sodi so vsi hrastovi, zdravi in močni. Naslov prodajalca pove uprava »Slovenca« pod št. 3810, ako znamka za odgovor.

Josip Volk

Franciška Volk roj. Uerbajš (Erman)

poročena

Litija-Ustje, 13. vinotoka 1918.

Kdo za med stare dobro menja za med ohranjene

plašče in pnevmatike za kolo

Ponudbe na upravništvo našega lista pod šifro »med« št. 3860.

Kupi se hiša

prilpna za trgovino v Ljubljani. Vzamejo se tudi lokali ali večje skladišče v najem. Ponudbe pod: »TRGOVINA« 3626 na upravništvo »Slovenca«.

Krema za britje

najboljša kakovost, rabljiva brez vode, 1 porcelan. lonček K 750

Milo za britje

pristno, najboljšje vrste 1 kos 3 K 1 kg K 34.— Pošilja proti naprejšnjemu denarju

M. JUNKER, eksportna trgovina

Zagreb 39, Petrinjska 3 III. Hrv.

Domača semena

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & komp., preje PETER LASSNIK, LJUBLJANA, MARIJIN TRG. 2534

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebni potreščin

Anton Z. Finžgar VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, nože in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d. Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

POZOR! POZOR! Slaščice! Po nizki ceni prodajam razne slaščice, kot: KAMELE, MENTOL, MALC, MELISENCE, FONDANT-KOCKE itd. G. DARBO, LJUBLJANA, Mestni trg št. 13. 3782

SUHE Gobe, nemešane, jedline, same jurčke. 3416

IZTOČEN MED, VOSEK, BRINJEVO OLJE, razna domača ŽGANJA, KUMNO itd. KUPI vsako množino po najvišjih cenah

M. Rani, Kranj.

Prodaja: VINO, ŽGANJE itd.

Sveža zelenjad

Več vagonov čiste REPE dobavi javnim zavodom, konsumnim društvom in trgovinam na debelo s transportnim dovoljenjem po nizkih cenah TRDLICA, komisijonar za zelenjad, VELIM, Češko.

Ne zametajte denarja! Ne kvarite oblek z raznimi vojnimi barvami!

Nudim Vam edino zanjamo dobro, trpežno in blagu neškodljivo

barvo za obleke

iz najstarejše in največje tovarne za barve. Na stotine priznanih pisem vsakemu na razpolago.

Razpošiljam samo I. vrste

v sledečih barvah: črna, modra, temno zelena, rdeča, temno rdeča, vijoličasta, siva, rujava in rumena. — Da se napravi temno modra, se da polovico črne, polovico modre.

Na zahtevo slovensko navodilo. 100 zavojev 50 kron. 500 zavojev po 45 K za 100 zavojev. 1000 zavojev po 40 K za 100 zavojev. Poštne preste pošilja 3135

Rudolf Cotič Vrhnika.

Albert pl. Levičnik, dež. sod. predsednik v p. naznanja v svojem in v imenu svojih sinov vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prečuzno vest, da je njegov čez vse ljubljenski sin

Janko pl. Levičnik

elektro-inženir

14. oktobra 1918 popoldne ob 4. uri v bolnici usmiljenih bratov v Lincu na Gornjem Avstrijskem v Gospodu zaspal. Truplo rajnega se bo prepejalo v ožjo domovino in položilo v rodinski grob v Železnikih. V Ljubljani dne 15. oktobra 1918.

Brez vsacega drugega obvestila.

Vsegamogočni je poklical k Sebi v cvetu mladosti našo nepozabno ljubljeno, hčerko, ozir. sestro in zaročenko, gospodično

Ano Boršnik

po kratki mukepolni bolezni je boguvdano previdena s tolažili sv. vere izdihnila svojo blago dušo dne 14. okt. ob 7. zvečer. Pogreb se vrši dne 16. okt. 1918 ob 2. popoldne iz hiše žalosti, ulica Stare pravde št. 1. na pokopališče k sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah. Prosimo molitve za blago rajnico. Ljubljana, dne 14. oktobra 1918.

Gabrijela Boršnik, mati, Marija Boršnik, sestra,
Dr. Karel Kulhanek, zaročenec.

Brez posebnega obvestila.

Potrjeni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljubljena nečakinja, sestrična in teta, gospodična

Vanda pl. Strenkowska

v ponedeljek dne 14. oktobra po kratki, mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere boguvdano preminula. Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v sredo dne 16. okt. ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice v deželni bolnici na pokopališče k sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah. V Ljubljani, dne 15. oktobra 1918.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila.

Prezgodaj nam je umrla naša iskreno ljubljena, nenadomestljiva soproga, oziroma skrbna mamica, hčerka in sestra, gospa

Pavla pl. Schildenfeld

roj. Ramovš

v ponedeljek dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne, previdena s tolažili sv. vere. Truplo nepozabne nam rajnice ponesó v sredo dne 16. t. m. ob 4. uri pop. iz hiše smrti, Privoz št. 5, na pokopališče k sv. Križu, da je tam položé k poslednjemu spanju. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah. V Ljubljani, dne 15. oktobra 1918.

Rudolf vitez pl. Schildenfeld
soprog.

Emir, Majda Magdalena Ramovš
otroka, mati,

Franc Ramovš
brat.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Umrl je na španski bolezni naš predobri soprog in oče, gospod

Ivan Verhovnik

uslužbenec južne železnice

dne 14. okt. ob 10. uri dop. previden s tolažili sv. vere v 43. letu svoje dobe. Pogreb prerano umrlega bo v sredo pop. ob 2. uri iz hiše žalosti Jenkova ulica št. 5 k sv. Križu. Ljubljana, 14. okt. 1918.

Helena Verhovnik, soproga.
Pepca, hčerka.
Vsi žalujoči ostali.

Stare steklenice

po 1/2 l. 11, in 1 1/2 l. so poceni na prodaj. Vpraša se: Ljubljana, Privoz številka 3, pritiče na levo.

Naprosaj je nova

lisičja garnitura

Ponudbe sprejema uprava lista pod šifro „GARNITURA“

Mlada poštna

deklica

k 2. otrokoma in za lahka domača dela se sprejme takoj. Oglasiti je pri V. Sequardi, Dalmatinova u. 5. priti.

konji prašček

Poizve se v LJUBLJANI. Poljanska cesta številka 55.

Novo kolo

s staro predvojno pnevmatiko se proda kje, pove iz prijaznosti upravnistvo pod št. 3859, ako znamka za poštino.

konjak

Konjak

za oslabele vsled starosti, proti slabostim v želodcu in proti izgubi telesne moči je stari vinski konjak pravo poživljenje. Pošilja dve politerski steklenici franco z zabojčkom vred za 60 K

BENEDIKT HERTL,
graščak na graščini GOLIC PRI KONJICAH, Štajersko. 3369

Brinovo olje | Pisalni stroj

SE KUPI z navedbo množine in cene z vidno pisavo in nemško tastaturo ima per kg na naslov: F. CVEK v Kamniku. na prodaj LEONORA WATZAK, Wolfova ulica št. 12, dvorišče, Ljubljana.

Henrik Futtman
c. kr. pošni adjunkt

Karolina Futtman voj. Grailand

poročena

Rudolfovo

Ljubljana

14. oktobra 1918

Licitacije konj

3854

V mesecu oktobru t. l. se vrše sledeče licitacije: pri c. in kr. razpečevalnici konj v Kranju dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldne. K licitaciji pride circa

40 različnih uprežnih konj

pri razpečevalnici konj v Mariboru (kavalerijska vojašnica) dne 29. t. m. ob 9. uri dopoldne. Prodanih bo circa

20 različnih uprežnih konj

od teh se bo prodalo obrtnikom, ki pa morajo imeti modre legitimacije, 12 konj. K licitaciji se bodo pustili le taki kupci, ki imajo od politične oblasti potrjene legitimacije.

Konjski kupčevalci in mešetarji se ne smejo udeležiti licitacije. Kupec takega konja mora plačati tudi pristojbino kolekov po lestvici III, in postavni ubožni procent.

št. 13.957.

3772

Razglas

glede uporabe električnega tuka iz mesne elektrarne in plina iz mesne plinarne.

Podpisani mestni magistrat opozarja, da je s početkom zimskega časa (dne 16. septembra) zopet stopila v veljavo ministrska naredba z dne 1. septembra 1917, drž. zak. št. 370, in določbe ljubljanskega magistratnega razglasa z dne 14. septembra 1917, št. 13.621, glede štedenja z elektriko in plinom.

Tudi letošnja zimo ni pričakovati, da bi mestna elektrarna in plinarne dobivali dovoljne količine premoga. Zato se mestni magistrat zopet obrača do prebivalstva, da naj porabo elektrike in plina omeji do najnujnejše potrebe, sicer bo Ljubljana ostala pozimi brez razsvetljave.

Zlasti se opozarja, da je pod kaznijo prepovedana vsaka razkošna ali reklamna razsvetljava, dalje vsaka luč po izločbah in pred hišami. Po notranjih prostorih, v gostilnah, kavarnah, pisarnah, delavnicah, prodajalnah itd. je dovoljena le najnujnejša razsvetljava.

Za merilo naj velja, da nikjer ne sme goreti več kot polovico luči. Po stanovanjih do štirih stanovanjskih prostorov (vševeš kuhinjo) ne sme goreti več kot dve električni svetilki po 25 sveč, po večjih stanovanjih ne več kot tri svetilke po 25 sveč.

Javni uradi in pisarne, kakor tudi trgovine morajo omejiti svoj delavnik na čas dnevne svetlobe. Pisarne ne smejo rabiti luči po 3. uri in trgovine ne po 5. uri popoldne in od 1. novembra ne po 4. uri popoldne.

Električni motorji se smejo uporabljati izključno le pri dnevni svetlobi. Uporaba električnih ventilatorjev, kuhalnikov, likalnikov in drugih električnih aparatov je prepovedana.

Poraba plina v obrtne namene je dovoljena le tedaj, če je drugačna kurjava nemogoča. Plinovi kuhalniki se smejo uporabljati le za pripravo manjših jedil, ne pa za glavne obede. Poraba plinovih peč, vodoogrevalcev in kopalnih peč s plinom je prepovedana.

Novih instalacij za elektriko in plin se do spomladi ne bo izvrševalo. Izvršitev vseh teh predpisov se bo strogo nadzorovala in bodo nepokorniki kaznovani denarno, oziroma se jim odvzame nadaljna dodaja elektrike ali plina.

V korist splošnosti pa je vsak posameznik dolžan naznaniti dotičnika, ki bi se ne ravnal po teh predpisih.

MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI
dne 5. oktobra 1918.

globoki žalosti naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da so naša iskreno ljubljena mama

Franciška Zaplotnik

danes ob 1/4 na 1. ponoči prevideni s sv. zakramenti za špansko boleznijo umrli. Bilo jih je sama dobrota zlasti za domače in za reveže. Pogreb bo v sredo 16. t. m. ob 10. uri dopoldne. Rajno predobro mamó priporočamo v pobožno molitev. Naj živé v Bogu!

Letenice pri Kranju, dne 14. oktobra 1918.

Ivan Zaplotnik,
soprog.

Ivan, uradnik južne železnice, Ignacij, mestni katehet, Alojzij, Karel in Francika, otroci.

Ana in Franciška,
snehi.

Irma, Stanko, Jožko, Vinko, Verica in Francelj,
vauki in vnukinje.